

آزمون ۱۲ از ۱۳

شرکت تعاونی خدمات آموزشی کارکنان
سازمان سنجش آموزش کشور

اگر دانشگاه اصلاح شود مملکت اصلاح می‌شود.
امام خمینی (ره)

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی
سنجش دوازدهم - جامع سوم
(۱۳۹۹/۰۳/۹)

علوم انسانی (دوازدهم)

کارنامه آزمون، عصر روز برگزاری آن از طریق سایت اینترنتی زیر قابل مشاهده می‌باشد:

www.sanjeshserv.ir

مدیران، مشاوران و دبیران محترم دبیرستان‌ها و مراکز آموزشی

به منظور فراهم نمودن زمینه ارتباط مستقیم مدیران، مشاوران و دبیران محترم دبیرستان‌ها و مراکز آموزشی همکار در امر آزمون‌های آزمایشی سنجش و بهره‌مندی از نظرات ارزشمند شما عزیزان در خصوص این آزمون‌ها، آدرس پست الکترونیکی test@sanjeshserv.com معرفی می‌گردد. از شما عزیزان دعوت می‌شود، دیدگاه‌های ارزشمند خود را از طریق آدرس فوق با مدیر تولیدات علمی و آموزشی این مجموعه در میان بگذارید.

کانال تلگرام آزمون‌های آزمایشی سنجش @sanjesheducationgroup

فارسی و نگارش

۱. گزینه ۳ درست است.
واژگان فارسی دهم
۲. گزینه ۱ درست است.
۳. گزینه ۲ درست است.
در این گزینه دستوری به معنای وزارت و در گزینه های دیگر به معنی اجازه است. (فارسی یازدهم، صفحه ۱۱۰)
۴. گزینه ۴ درست است.
واژه نامه فارسی یازدهم
۵. گزینه ۲ درست است.
هول: هول / هلیه: حلیه. در گزینه یک محظور و محذور و در گزینه ۴ جناغ و جناق هر دو درست است.
۶. گزینه ۳ درست است.
عنابت: انابت // الا: علا // سبهانه: سبحانه
۷. گزینه ۴ درست است.
درس قصه عینکم
۸. گزینه ۱ درست است.
۹. گزینه ۳ درست است.
واژه های فرخار و فغفور جزو واژگان متروک زبان فارسی هستند. بررسی سایر گزینه ها: منشور: نامه، هوش: مرگ، پرستار: فرمانبردار، در گذر زمان دچار تحول معنایی شده اند.
۱۰. گزینه ۲ درست است.
عتیب ممال شده عتاب است. (فارسی دهم، صفحه ۱۰۰)
۱۱. گزینه ۴ درست است.
در این بیت به ویژگی قومی و ملی حماسه پرداخته شده، در حالیکه سایر گزینه ها در بردارنده حوادث خارق العاده است؛ بیت دوم: چهره اژدها، بیت سوم اشاره به سیمرغ، بیت چهارم عمر طولانی. (فارسی دهم، صفحه ۱۰۸)
۱۲. گزینه ۳ درست است.
۱۳. گزینه ۲ درست است.
در این گزینه گیلان جمع گیل است. در سایر گزینه ها به معنای محل است. (فارسی دهم، صفحه ۸۰)
۱۴. گزینه ۱ درست است.
در غرقابه ای افتادیم "تا" که (چه کسی) آشنا(شنا) داند، حرف ربط تا دو جمله را بهم مرتبط ساخته است. (فارسی دهم، صفحه ۸۰)
۱۵. گزینه ۳ درست است.
در گزینه شماره ۳ "ا" نشانه تحسین است. گزینه های ۲ و ۴ نشانه منادا ساز است. در گزینه ۱ ساقی منادا است. توضیحات مربوط به منادا در (فارسی دهم، صفحه ۱۴۳)
۱۶. گزینه ۴ درست است.
نهاد در قسمت دوم کراهیت است. بررسی سایر گزینه ها: در افعال مخصوص گشت/ مصروف گردانید/ به دست آورد، شناسه "م" به قرینه فعل قبلی حذف شده است. توضیحات مربوط به شناسه (فارسی یازدهم، صفحه ۱۱۹)
۱۷. گزینه ۲ درست است.
بررسی سایر گزینه ها: گزینه ۴: تکرار یار آمده، گزینه ۱: رنج و عنا معطوف، گزینه ۳: شیخ محترم بدل از بوسعید مهنه است.
۱۸. گزینه ۱ درست است.
گزینه ۱: بنده: بند + ه ، بررسی سایر گزینه ها: نال + نده / گشای + نده / پر + نده (بن مضارع + نده)

۱۹. گزینه ۴ درست است.
(فارسی دهم، صفحه ۳۸)
۲۰. گزینه ۱ درست است.
موضوعات مرتبط با ادبیات مقاومت در (فارسی دهم، صفحه ۷۳)
۲۱. گزینه ۲ درست است.
(فارسی دوازدهم، صفحه ۲۳)
۲۲. گزینه ۳ درست است.
هر دو سرو به کار رفته در بیت به معنی درخت سرو است (فارسی دهم، صفحه ۱۴)
۲۳. گزینه ۴ درست است.
شبکه‌های معنایی (زمان: پریز، دی، امروز، فردا؛ مکان: مرو، بلخ، نشابور، هری؛ گل‌ها: لاله، نیلوفر، گل، سمن؛ عناصر اربعه: آتش، آب، خاک، باد)
۲۴. گزینه ۲ درست است.
با توجه به اینکه در حکایت آمده هیچ چیز آرزو می‌کند؟/ چه خواسته‌ای داری؟ مناسب‌ترین پاسخ گزینه ۲ است. (فارسی دوازدهم، صفحه ۴۷)
۲۵. گزینه ۱ درست است.

عربی، زبان قرآن

۲۶. گزینه ۱ درست است.
در سایر گزینه‌ها «الأرض»، «خَلَقَ» و... به درستی ترجمه نشده است.
۲۷. گزینه ۲ درست است.
در سایر گزینه‌ها «مسرورة»، «جداً» و... به درستی ترجمه نشده است.
۲۸. گزینه ۳ درست است.
در سایر گزینه‌ها «تُسْتَلَمَ»، «التاسعة إلا ربعاً» و... به درستی ترجمه نشده است.
۲۹. گزینه ۴ درست است.
در سایر گزینه‌ها «إِن»، «يَحْكُمَ» و... به درستی ترجمه نشده است.
۳۰. گزینه ۳ درست است.
ترجمه سوال، عبارت است از: برای هر فرعونی، موسی‌ای است. با این گزینه مفهوم هماهنگی دارد.
۳۱. گزینه ۲ درست است.
در سایر گزینه‌ها «أمر»، «أن يتعاونوا» و... به درستی ترجمه نشده است.
۳۲. گزینه ۱ درست است.
در سایر گزینه‌ها «لا أنطق إلا»، «بما فعلته» و... به درستی ترجمه نشده است.
۳۳. گزینه ۴ درست است.
در سایر گزینه‌ها «شر الناس» و... به درستی ترجمه نشده است.
۳۴. گزینه ۱ درست است.
در سایر گزینه‌ها «در عصر کنونی ما»، «ابتکارهایی» و... به درستی ترجمه نشده است.
۳۵. گزینه ۳ درست است.
ترجمه گزینه، عبارت است از: از فایده‌های اعتماد به نفس، احساس نیرو و قدرت است.
۳۶. گزینه ۲ درست است.
ترجمه گزینه، عبارت است از: امتی است که نمی‌خورد مگر از آن چه می‌کارد و نمی‌پوشد مگر از بافتنی‌هایش.

۳۷. گزینه ۳ درست است.
ترجمه گزینه، عبارت است از: علل موفقیت به دست آوردنی نیست. این عبارت نادرست است.
۳۸. گزینه ۴ درست است.
ترجمه گزینه، عبارت است از: هر کس به آنچه نزد خودش است ایمان نیاورد، به آنچه نزد پروردگارش است، ایمان نمی‌آورد.
۳۹. گزینه ۱ درست است.
« تَعَلَّقَ »: فعل ماضی - للغائب - مزید ثلاثی - لازم/ فعل و فاعله « ثوب » و الجملة فعلیة
۴۰. گزینه ۲ درست است.
« یضربه »: فعل مضارع - للغائب - مجرد ثلاثی - متعدّد - مبنی للمعلوم/ فعل و فاعله ضمیر « هو » المستتر
۴۱. گزینه ۳ درست است.
فعل « بعث » با فعل « أرسل » مترادف است.
۴۲. گزینه ۲ درست است.
۲۰ ضرب در ۳ مساوی با ۶۰ می‌شود.
۴۳. گزینه ۴ درست است.
در این گزینه ادات شرط، فعل شرط و جواب شرط آمده است.
۴۴. گزینه ۱ درست است.
« علی » معرفه به علم است و تنوین می‌پذیرد.
۴۵. گزینه ۳ درست است.
« لم » تنها می‌تواند بر سر فعل مضارع بیاید.
۴۶. گزینه ۴ درست است.
« کأنَّ » از حروف مشبّهة بالفعل است و از افعال ناقصه نیست.
۴۷. گزینه ۲ درست است.
« لا » در « لا یذکر » لای نفی فعل مضارع است و در « لا برکة » لای نفی جنس است.
۴۸. گزینه ۱ درست است.
« ملابس » جمع مکسر است و جمله « و قد کانت نظیفة » حالیه اسمیه می‌باشد.
۴۹. گزینه ۴ درست است.
حرکت گذاری کامل عبارت به این شکل است: قَدْ جَعَلَ اللهُ الاجْتِهَادَ وَ الْعَمَلَ بَابَ الْوَصُولِ إِلَى التَّقَدُّمِ فَهَذِهِ سُنَّةٌ لَا تَتَّعَبِرُ
۵۰. گزینه ۳ درست است.
« لا تدخل » فعل مضارع نهی است.

فرهنگ و معارف اسلامی

۵۱. گزینه ۴ درست است.
مفهوم آیات سوره دخان آیه ۳۸ «و ما خلقنا السماوات و الارض و ما بینهما لاعبین ما خلقناهما الا بالحق»
۵۲. گزینه ۱ درست است.
۵۳. گزینه ۲ درست است.
۵۴. گزینه ۴ درست است.
هر کس نعمت و پاداش دنیا را بخواهد نعمت و پاداش دنیا و آخرت نزد خداست.
۵۵. گزینه ۳ درست است.
مفهوم آیات سوره بقره «رنگ خدایی بپذیرید. و چه رنگی از رنگ خدایی بهتر است و ما تنها او را عبادت می‌کنیم.»

۵۶. گزینه ۲ درست است.
طبق روایت پیامبر(ص) فرمود: آنان که فراوان به یاد مرگاند و بهتر از دیگران خود را برای آن آماده می‌کنند.
۵۷. گزینه ۱ درست است.
«تقوا» به معنای «حفاظت» و «نگهداری» است.
۵۸. گزینه ۴ درست است.
اگر کسی روزه ماه رمضان را عمداً نگیرد باید هم قضای آن را به جا آورد و هم «کفاره» بدهد؛ یعنی برای هر روز، دو ماه روزه بگیرد (که یک ماه آن باید پشت سرهم باشد) یا به شصت فقیر طعام و این کار باید تا قبل از رمضان آینده انجام شود.
۵۹. گزینه ۳ درست است.
در حقیقت، زیان کاران کسانی هستند که خودشان را دچار زیان کرده‌اند.
۶۰. گزینه ۱ درست است.
«خداوند از دین، همان را برایتان بیان کرد که نوح را بدان سفارش نمود و آنچه را ما به تو وحی کردیم و به ابراهیم و موسی و عیسی توصیه نمودیم، این بود که دین را به پا دارید، و در آن تفرقه نکنید.
۶۱. گزینه ۲ درست است.
فطرت به معنای نوع خاص آفرینش است.
۶۲. گزینه ۳ درست است.
بنابر فرمایش خداوند در قرآن کریم هیچ امتی در گذشته نبوده مگر اینکه برای آن امت هشداردهنده، راهنما و پیامبری فرستاده شده است، این آیات به صراحت اعلام می‌کنند که همه اقوام و ملت‌ها از نعمت نبوت و هدایت الهی برخوردار بوده‌اند.
۶۳. گزینه ۴ درست است.
یکی از عوامل بی‌نیازی از آمدن پیامبر جدید، حفظ کتاب آسمانی از تحریف و وجود آن در میان مردم است.
۶۴. گزینه ۲ درست است.
ممکن است پیروان پیامبران گذشته از آمدن پیامبر جدید آگاه نشوند؛ چنین افرادی نزد خداوند عذر دارند و اگر مطابق دین خود عمل کرده باشند، پاداش خود را می‌گیرند.
۶۵. گزینه ۱ درست است.
هرگاه پیامبری از سوی خداوند مبعوث می‌شد، برای اینکه مردم دریابند که وی با خداوند ارتباط دارد و از طرف او مأمور به پیامبری شده است، کارهای خارق العاده‌ای انجام می‌داد که هیچ کس بدون تأیید و اذن خداوند قادر به انجام آنها نبود.
۶۶. گزینه ۳ درست است.
خداوند قرآن کریم را با همین حروف و کلماتی که در دسترس بشر است، نازل کرده است. اما چون خداوند بر همه امور داناست، برای بیان معارف ژرف و عمیق قرآن، زیباترین و مناسب‌ترین کلمات و عبارات را انتخاب کرده است تا به بهترین وجه، معنای مورد نظر را برساند و دل‌های آماده را به سوی حق جذب کند. هر کس با زبان عربی آشنا باشد، به محض خواندن قرآن، در می‌یابد که آیات آن با سایر سخن‌ها کاملاً فرق می‌کند و به شیوه‌ای خاص بیان شده است.
۶۷. گزینه ۴ درست است.
تعلیمات قرآن و سیره رسول خدا نشان می‌دهد که ایشان به عنوان فرستاده خدا سه مسئولیت مهم اعم از دریافت و ابلاغ وحی و مرجعیت دینی و ولایت ظاهری را دارا می‌باشد.
۶۸. گزینه ۱ درست است.
با وجود روشن بودن اختیار و بی‌نیازی آن از استدلال، همه ما شواهدی از وجود آن را در خود می‌یابیم که عبارتند از: تفکر و تصمیم احساس رضایت یا پشیمانی مسئولیت‌پذیری
۶۹. گزینه ۲ درست است.

«لَا الشَّمْسُ يَنْبَغِي لَهَا أَنْ تُدْرِكَ الْقَمَرَ وَلَا اللَّيْلُ سَابِقُ النَّهَارِ وَكُلٌّ فِي فَلَكٍ يَسْبَحُونَ»

۷۰. گزینه ۳ درست است.
در حقیقت، علم خداوند، براساس علم به تمام عوامل و جزئیات است، نه یک پیش‌بینی صرف درباره نتیجه.
۷۱. گزینه ۴ درست است.
افرادی که با آنان روبه رو می شویم قضاوت می‌کنیم خود نوعی امتحان و اگر خدای ناکرده در فکر و اندیشه خود با سوء ظن با دیگران مواجه شویم در آزمایش شکست خورده‌ایم.
۷۲. گزینه ۱ درست است.
درحقیقت، مهلت‌ها و نعمت‌ها، با اختیار و اراده جلوه‌گر شده و باعث می‌شود که بار گناهان آنان هر روز سنگین و سنگین‌تر شود و به تدریج به سوی هلاکت ابدی نزدیک‌تر می‌شوند. این سنت که از جمله سنت‌های حاکم بر زندگی معاندان و غرق-شدگان در گناه است، سنت املاء و استدراج نام دارد.
۷۳. گزینه ۴ درست است.
ما نیازمند یک پشتوانه محکم برای دوری از گناه هستیم و این پشتوانه محکم چیزی جز ایمان به خداوند نیست.
۷۴. گزینه ۱ درست است.
پیامبر اکرم می‌فرماید: چهار رفتار نسبت به گناه از خود گناه بدتر است. کوچک شمردن گناه، افتخار به گناه، شادی بر گناه، اصرار بر گناه.
۷۵. گزینه ۳ درست است.
استفاده از موسیقی، خواه موسیقی سنتی و کلاسیک باشد و خواه غیرسنتی و مدرن جایز و حلال است، فقط آن نوع موسیقی که بی‌بندوباری و شهوت را تقویت و تحریک می‌کند و مناسب مجالس لهو و لعب است، حرام است.

معارف و اقلیت‌های دینی

۵۱. گزینه ۴ درست است.
منظور از آفاق عینی یعنی «عالم برون» و منظور از آنفس یعنی «عالم درون» که گسترده و دلنشین بودن از ویژگی‌های آن‌ها است.
۵۲. گزینه ۱ درست است.
بی‌نهایت‌طلبی در انسان فطری است.
۵۳. گزینه ۲ درست است.
نقش خداوند، جایگاه «ضرورت وجود» را پیدا می‌کند.
۵۴. گزینه ۴ درست است.
ایمان از سرچشمه‌های عمل صالح است.
۵۵. گزینه ۳ درست است.
انسان برای رسیدن به کمال وجودی خویش، نیازمند سرمشق و الگو است.
۵۶. گزینه ۲ درست است.
کاربرد برهان نظم این است که طبیعت، مدیر و مدبری حکیم دارد.
۵۷. گزینه ۱ درست است.
امیال غریزی و مادی، همراه با گرایش‌های «الهی» و «معنوی» در انسان وجود دارد.
۵۸. گزینه ۴ درست است.
دلیلی که بر این ادعای خود می‌آورند این است که چون خدا را نمی‌توان با حواس خود «کشف» و «دریافت نمود»، لذا خدا وجود ندارد.
۵۹. گزینه ۳ درست است.
عمل همراه با ایمان راستین می‌تواند ارزشمند شود.

۶۰. گزینه ۱ درست است.
مشاهده مستقیم نامیده می‌شود و مشاهده در آن نقش اساسی دارد.
۶۱. گزینه ۲ درست است.
تا وقتی خود را به درستی نشناخته باشیم، نمی‌دانیم چه چیزی برای ما مفید می‌باشد و چه چیزی زیان‌آور است.
۶۲. گزینه ۳ درست است.
بر اساس «کنجکاو» و «حس علت‌یابی» صورت می‌گیرد.
۶۳. گزینه ۴ درست است.
نقص مطلق را به وجود می‌آورد.
۶۴. گزینه ۲ درست است.
بیانگر داشتن علم و نداشتن التزام به آن است.
۶۵. گزینه ۱ درست است.
با توجه به بیت «ای شهان کشتیم ما خصم برون / ماند خصمی زان بتر اندر درون» مکاتب بشری قادر نیستند انسان را بر ضد حیوانیت خویش بشورانند.
۶۶. گزینه ۳ درست است.
زمانی که برنامه‌ریزی انسان با کاهش و افزایش، آگاهی و شناخت همراه باشد، دستخوش تغییر و دگرگونی می‌گردد.
۶۷. گزینه ۴ درست است.
در مقابل در برانگیختن علیه حیوانیت خویش قادر و توانمند نیستند.
۶۸. گزینه ۱ درست است.
آن‌هایی غافل هستند که معتقدند علم به تنهایی قادر به حل تمامی مسائل انسان است.
۶۹. گزینه ۲ درست است.
با بیت «تا بدان جا رسید دانش من / که بدانم همی که نادانم»، مصداق معنایی و مفهومی دارد.
۷۰. گزینه ۳ درست است.
اخلاص شدت خودخواهی‌ها را پایین می‌آورد و انسان را از چنگال نفس حیوانی رها می‌سازد.
۷۱. گزینه ۴ درست است.
مطالعات علوم تجربی فقط در حوزه‌های طبیعت فیزیکی و مادی است.
۷۲. گزینه ۱ درست است.
رابطه‌ای است که انسان را به عالم الهی و قدسی متصل می‌کند و خود حقیقی نامیده می‌شود.
۷۳. گزینه ۴ درست است.
بر اساس قانون‌مندی هستی و سنت‌های حاکم در جهان خلقت، انسان دارای قدرت انتخاب می‌باشد و به وسیله همین قدرت انتخاب معنی پیدا می‌کند.
۷۴. گزینه ۱ درست است.
روح با شخصیت حقیقی که تابع قوانین عالم ماده نمی‌باشد و جاودانه است، حیات دیگری را در جهان دیگر آغاز می‌نماید.
۷۵. گزینه ۳ درست است.
این نوع انسان‌ها در واقع از خود می‌ترسند که مبادا به علت قصور و خطای خویش از فیض و رحمت او بی‌نصیب باشند.

زبان انگلیسی

۷۶. گزینه ۱ درست است.
در ابتدای جمله فعل به صورت مصدر با to یا ing به کار می‌رود و در نقش فاعل مفرد می‌باشد. بنابراین جمله گزینه ۱ در دو قسمت اشتباه می‌باشد. فعل بدون to در اول جمله و همچنین فعل are اشتباه می‌باشد.

To + فعل + ... + فعل مفرد + ...
 فعل + ing

علاوه بر این ساختار It به همراه to be به قرار است.

It + be + ... + فعل + to + (اسم شخص یا ضمیر مفعولی + for) + صفت

۷۷. گزینه ۳ درست است.

جمله دوم بصورت مجهول آینده می‌باشد و ضمیر It همان the letter است. مجهول آینده با افعال کمکی به قرار زیر است:

will
 can
 + اسم مفعول فعل اصلی یا p.p + be + ... + مفعول
 may
 must

۷۸. گزینه ۲ درست است.

جمله شرطی نوع دوم است. زیرا جمله شرط یا همان جمله بعد از if بصورت گذشته ساده می‌باشد. بنابراین جمله نتیجه یا جواب شرط باید بصورت آینده در گذشته باشد. ساختار آن به قرار زیر می‌باشد.

فعل گذشته ساده + فاعل + if + ... + فعل اصلی ساده + Would, could, might + فاعل

جمله نتیجه یا جواب شرط

جمله شرط یا شرط جمله

۷۹. گزینه ۳ درست است.

جمله به صورت یک جمله‌واره توصیفی می‌باشد و همچنین جمله حالت مفعولی دارد. کلمه ربطی whom یا that به صورت مفعولی بکار می‌رود. بنابراین مفعول نباید بعد از فعل، یعنی همان (him) تکرار شود.

..... + فعل + فاعل + whom / that + اسم انسان

گزینه that helping کاملاً اشتباه می‌باشد و برای کوتاه کردن جمله نباید کلمه ربطی that آورده شود.

۸۰. گزینه ۴ درست است.

دیروز در تهران ترافیک بسیار زیادی وجود داشت و همچنین هوا به شدت بارانی بود. بنابراین ما دو ساعت با تأخیر به مقصدمان رسیدیم.

(۱) آمادگی، تهیه (۲) انتظار، توقع (۳) مشاهده (۴) مقصد

۸۱. گزینه ۱ درست است.

یک منطقه بزرگی از زمین که در آن جا هوا در طی روز همیشه خیلی خشک و داغ است. در آن جا تعداد خیلی کمی گیاه یا درخت وجود دارد و همچنین مقدار زیادی شن و آب خیلی کمی وجود دارد که یک بیابان نامیده می‌شود.

(۱) بیابان، صحرا (۲) دشت، جلگه (۳) جنگل (۴) دامنه، وسعت، ناحیه

۸۲. گزینه ۲ درست است.

خواستم بدانم چرا رضا به نظر می‌رسید که خوشحال نبود با وجود این که شرایط یا وضعیت جسمانی او بهبود یافته بود.

(۱) علاوه بر (۲) با وجود این که، علیرغم (۳) از طریق (۴) به وسیله

۸۳. گزینه ۳ درست است.

فیلم جالبی در سینما بود و مردم زیادی، از کودکان تا افراد مسن گرفته یا شامل می‌شد که آن را تماشا می‌کردند.

(۱) قدردانی کردن (۲) تأمین کردن (۳) در برداشتن، به نظم و ترتیب قرار دادن (۴) خدمت کردن، پذیرایی کردن

۸۴. گزینه ۴ درست است.

ایران کشور بزرگی است و انواع سنت‌های مختلف از قبیل موسیقی، آشپزی، گشتی و غیره دارد. این سنت‌ها به عنوان میراث و فرهنگ ما شناخته می‌شوند.

(۱) ترکیب (۲) دانش (۳) محافظت (۴) میراث

۸۵. گزینه ۱ درست است.

علی خیلی صمیمی و مهربان است و بسیار زیاد او را دوست دارم. بنابراین ما معمولاً از طریق تلفن یا ایمیل با همدیگر در ارتباط هستیم.

(۱) ارتباط، تماس (۲) ترتیب، قول و قرار (۳) بیان، اظهار (۴) هیجان

۸۶. گزینه ۲ درست است.

باید تلاش کنیم در محیط زیستی که زندگی می‌کنیم محافظت نماییم. زیرا کودکان و نوه‌های ما همچنین به آن احتیاج دارند.

(۱) در بر داشتن، شامل بودن (۲) محافظت کردن (۳) جلوگیری کردن (۴) فراهم کردن، تأمین کردن

۸۷. گزینه ۴ درست است.

انواع مختلف زیادی فرهنگ لغت از قبیل فرهنگ لغات عمومی، فرهنگ لغات فنی یا تخصصی، فرهنگ‌های مصور و غیره وجود دارند.

(۱) بعلاوه (۲) بوسیله (۳) در عوض، بجای (۴) از قبیل، نظیر، برای مثال

(Cloze Test)

۸۸. گزینه ۳ درست است.

(۱) نگهداری کردن (۲) حمل کردن (۳) کار کردن، تلاش کردن (۴) رسیدن

۸۹. گزینه ۲ درست است.

(۱) پوست (۲) عصب (۳) قلب (۴) حافظه

۹۰. گزینه ۴ درست است.

(۱) دویدن، اجرا کردن، راه انداختن (۲) بدست آوردن (۳) حرکت کردن، جابه‌جا شدن (۴) طول کشیدن، نیاز داشتن، گرفتن

۹۱. گزینه ۱ درست است.

(۱) حل کردن (۲) دادن، ارائه دادن (۳) صحبت کردن (۴) پاسخ دادن

درک مطلب

۹۲. گزینه ۲ درست است.

(۱) سریعاً (۲) بطور درست یا صحیح، بطور مناسب (۳) بطور مصنوعی (۴) فوراً

۹۳. گزینه ۴ درست است.

طبق متن، یادگیری زبان در مدرسه به زمان طولانی نیاز است.

۹۴. گزینه ۳ درست است.

متن به ما می‌گوید که بعضی مردم پول کافی ندارند تا به خارج (کشور خارجه) بروند تا زبان را خیلی خوب یاد بگیرند.

۹۵. گزینه ۱ درست است.

از این متن می‌فهمیم که یادگیری یک زبان با کمک یک معلم خوب می‌تواند موفقیت‌آمیز باشد.

۹۶. گزینه ۴ درست است.

کارشناسان (متخصصان) معمولاً احتیاج دارند یک زبان خارجه را یاد بگیرند تا دانش خودشان را از آن زبان که در حیطه کارشان استفاده می‌شود، افزایش دهند.

۹۷. گزینه ۱ درست است.

بهترین عنوان برای متن چیست؟

(۱) ریز موج‌ها (میکرو و یوها) (۲) ریز موج‌ها و امواج رادیویی (۳) ایستگاه‌های میکرو ویو (۴) ماهواره ارتباطی یا مخابراتی

۹۸. گزینه ۲ درست است.

مشکل عمده ریز موجها (میکرو ویوها) این است که آنها فقط در مسیر راست یا مستقیم حرکت می کنند.

۹۹. گزینه ۳ درست است.

ارتباطهای خارجی (برون مرزی) بوسیله ..... تأمین می شود.
ایستگاههای میکرو ویو از طریق فضا

۱۰۰. گزینه ۴ درست است.

فرق بین ریز موجها (میکرو ویوها) و امواج رادیویی این است که میکرو ویوها.....
برای ارتباط (مخابرات) می توانند بسیار زیاد مناسب باشند.

ریاضی

۱۰۱. گزینه ۱ درست است.

«فرهاد بیمار نیست یا هوا آفتابی است»
 $\underbrace{\hspace{10em}}_q \quad \underbrace{\hspace{10em}}_V \quad \underbrace{\hspace{10em}}_{\sim P}$

$\equiv \sim pvq$ گزاره مرکب

$\equiv p \Rightarrow q \xrightarrow{\text{عکس نقیض}} \sim q \Rightarrow \sim p$

«اگر هوا آفتابی نباشد آنگاه فرهاد بیمار نیست»

۱۰۲. گزینه ۳ درست است.

$$\text{نرخ بیکاری} = \frac{\text{تعداد بیکاران}}{\underbrace{\text{تعداد شاغلین} + \text{تعداد بیکاران}}_{\text{جمعیت فعال}}} \times 100$$

فرض می کنیم X شغل در این منطقه ایجاد می شود:

$$\Delta = \frac{200 - X}{(200 - X) + (1200 + X)} \times 100$$

$$\Delta = \frac{200 - X}{1400} \times 100 \quad \boxed{X = 130}$$

۱۰۳. گزینه ۲ درست است.

راه اول: با مخرج مشترک و تجزیه:

$$\text{عبارت} = 2X + \left(\frac{X-4}{X+2}\right)\left(\frac{X^2+X-2}{X-4}\right) = 2X + \left(\frac{\cancel{X-4}}{\cancel{X+2}}\right)\left(\frac{(X+2)(X-1)}{\cancel{X-4}}\right) = 2X + X - 1 = 3X - 1$$

راه دوم: می توان در عبارت سوال $X = 0$ قرارداد حاصل کل عبارت برابر ۱- می شود. با قرار دادن همین $X = 0$ در گزینه ها فقط گزینه (۲) برابر ۱- می شود که جواب است. اگر برخی گزینه ها هم همین جواب را داشته باشند. با اعداد دیگر مانند $X = 1$ و $X = 2$ و ... امتحان می کنیم تا به یک گزینه برسیم.

۱۰۴. گزینه ۴ درست است.

هر چند می توان با صرف وقت و استفاده از مثلث خیام- پاسکال اتحاد را حساب کرد و سپس مجموع ضرایب جملات را به دست آورد اما با کمی دقت می توان دید که با قرار دادن عدد ۱ به جای متغیرهای X و Y جمع کل ضرایب را حساب کرد بنابراین:

$$\left. \begin{array}{l} x = 1 \\ \text{و} \\ y = 1 \end{array} \right\} \Rightarrow (2(1) + 1)^5 = 3^5 = 243 = \text{مجموع کل ضرایب شش جمله حاصل از اتحاد}$$

۱۰۵. گزینه ۱ درست است.

$$\text{میانگین ساعات} = \frac{9+11+13+15+17+19+21}{7} = 15$$

$$\text{میانگین هواپیماهای عبوری} = \frac{35+75+80+65+30+50+29}{7} = 52$$

$$(1) M \begin{vmatrix} 15 \\ 52 \end{vmatrix} \quad \text{آخرین نقطه (2)} \quad N \begin{vmatrix} 21 \\ 29 \end{vmatrix}$$

$$\text{معادله خط برون‌یابی: } \frac{y-y_1}{x-x_1} = \frac{y_2-y_1}{x_2-x_1}$$

$$\frac{y-52}{x-15} = \frac{29-52}{21-15}$$

$$\frac{y-52}{x-15} = \frac{-23}{6} \xrightarrow{x=22} \frac{y-52}{22-15} = \frac{-23}{6}$$

$$y = 25/16 \approx 25$$

۱۰۶. گزینه ۲ درست است.

$$\pi \approx 3/14 \rightarrow [3 - 3/14] \approx [-0/14] = -1$$

$$\sqrt{2} \approx 1/41 \rightarrow [1/41 - 2] = [-0/295] = -1$$

$$[(3 - \sqrt{3})^2] \xrightarrow{\sqrt{3} \approx 1/73} [(3 - 1/73)^2] = [(1/27)^2] = [1/6129] = 1$$

$$\text{حاصل نهایی} = \frac{3}{-1} + (-1) - 1 = -5$$

۱۰۷. گزینه ۴ درست است.

اعمال روی توابع بر دامنه مشترک انجام می‌شود بنابراین:

$$D_f \cap D_g = \{-1, 1\}$$

چون $h(x) = 1$ تابع ثابت است با دامنه R بنابراین در قسمت دوم هم در محاسبه $\frac{1}{f}$ فقط مؤلفه‌های دوم f معکوس می‌شود. سپس در اشتراک دامنه با قسمت اول یعنی fxg باز هم فقط $\{-1, 1\}$ دامنه مشترک می‌شود:

$$fxg + \frac{1}{f} = \left\{ (-1, 2 \circ (-\frac{1}{5}) + (-5)), (1, 9(\frac{1}{3}) + 3) \right\}$$

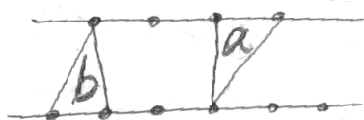
$$fxg + \frac{1}{f} = \{(-1, -9), (1, 6)\}$$

$$\text{مجموع مؤلفه‌های دوم نهایی} = -9 + 6 = -3$$

۱۰۸. گزینه ۳ درست است.

با توجه به توضیحات صفحات ۳۲ و ۳۶ و ۳۸ کتاب درسی و جمع‌بندی مطالب درس ۳ از فصل اول کتاب گزینه (۳) نادرست است.

۱۰۹. گزینه ۱ درست است.

برای تشکیل هر مثلث، می‌توان ۲ نقطه از خط بالا و یک نقطه از خط پایین (مانند a) و بالعکس (مانند b) انتخاب کرد بنابراین:

$$\text{تعداد مثلث‌ها} = \binom{4}{2} \binom{6}{1} + \binom{6}{2} \binom{4}{1} = 6 \times 6 + 15 \times 4 = 36 + 60$$

۹۶ = تعداد کل مثلث‌ها

۱۱۰. گزینه ۲ درست است.

$$P(3 \text{ سالم} + 1 \text{ لکه دار}) + P(4 \text{ سالم} + 0 \text{ لکه دار}) = P(\text{تعداد سیب سالم بیشتر})$$

$$= \frac{\binom{12}{4} \binom{5}{0}}{\binom{17}{4}} + \frac{\binom{12}{3} \binom{5}{1}}{\binom{17}{4}} = \frac{319}{476}$$

۱۱۱. گزینه ۳ درست است.

تابع هزینه - تابع فروش = تابع سود

$$P(x) = 95 \cdot x - (30000 + 35 \cdot x)$$

$$P(x) = 60 \cdot x - 30000 > 0 \quad \text{شرط سوددهی:}$$

$$x > 500$$

حداقل ۵۱ عدد باید بفروشد تا سوددهی آغاز شود.

۱۱۲. گزینه ۱ درست است.

دنباله مجموع اعداد هر سطر در مثلث خیام - پاسکال به صورت $1, 2, 4, 8, 16, \dots$ دارای جمله عمومی $a_n = 2^{n-1}$ می‌باشد بنابراین:

$$a_{20} + a_{10} = k \cdot a_9$$

$$2^{19} + 2^9 = k \times 2^8 \rightarrow 2^8(2^{11} + 2) = k \times 2^8$$

$$2^{11} + 2 = k \quad k = 2050$$

۱۱۳. گزینه ۳ درست است.

$$15, 18, 21, \dots \begin{cases} a_1 = 15 \\ d = 3 \end{cases}$$

$$s_n = \frac{n}{2} [2a_1 + (n-1)d]$$

$$2940 = \frac{n}{2} [30 + (n-1)3]$$

با حل معادله درجه ۲ و یا جاگذاری گزینه‌ها: $n = 40$

۱۱۴. گزینه ۲ درست است.

مطابق تمرین ۵ در صفحه ۸۴ کتاب درسی، نسبت مشترک دنباله هندسی از رابطه $r^{n+1} = \frac{b}{a}$ به دست می‌آید که در آن a

جمله اول و b جمله آخر و n تعداد جملات نوشته شده بین a و b است:

$$r^{8+1} = \frac{64}{8} \rightarrow r^9 = \frac{2^6}{2^3} \rightarrow r^9 = 2^3 \rightarrow r = 2$$

$$s_{10} = a \times \frac{1-r^n}{1-r}$$

$$a_8 = a \times r^{n-1}$$

$$\begin{cases} S_{10} = \frac{1}{8} \times \frac{1-2^{10}}{1-2} = \frac{1023}{8} \\ a_{\Delta} = \frac{1}{8} \times 2^4 = 2 \end{cases} \quad S_{10} - a_{\Delta} = \frac{1023}{8} - 2 = \frac{1007}{8}$$

۱۱۵. گزینه ۴ درست است.

میلیون تومان $144 = 100 \times (1/20)^2$ = سرمایه شرکت پس از ۲ سال بر حسب میلیون تومان
تومان $12,000 = 144,000,000 \div 12,000$ = مقدار هر سهم پس از ۲ سال

۱۱۶. گزینه ۳ درست است.

$$f(t) = 2^t \xrightarrow{t=10} f(10) = 1024$$

۱۱۷. گزینه ۴ درست است.

مطابق توضیحات صفحه ۹۵ کتاب درسی ریاضی و آمار (۱) گزینه ۴ صحیح است.

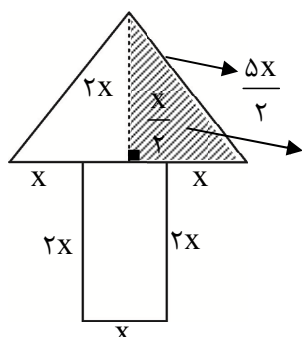
۱۱۸. گزینه ۲ درست است.

در این نمودار $\bar{X} = 10$ و انحراف معیار $SD = 12 - 10 = 2$ می‌باشد. بنابراین تقریباً ۹۶٪ داده بین $\bar{X} + 2\sigma = 14$ و $\bar{X} - 2\sigma = 6$ قرار می‌گیرند. همچنین ۶۸٪ داده‌ها بین $\bar{X} + \sigma = 12$ و $\bar{X} - \sigma = 8$ قرار دارند (رد گزینه ۱). واریانس توان دوم انحراف معیار و برابر $\sigma^2 = 2^2 = 4$ می‌شود (رد گزینه ۴) میانگین کل داده‌ها هم از روی نمودار برابر ۱۰ می‌شود (رد گزینه ۳)

۱۱۹. گزینه ۳ درست است.

در نمودار حسابی، متغیر سوم نباید دارای مقادیر منفی یا صفر باشد زیرا اندازه نقطه (مساحت دایره) است.

۱۲۰. گزینه ۲ درست است.

$$\text{محیط فلش} = 2X + 2X + 3X + 2\left(\frac{5}{2}X\right) = 12X$$

اضلاع این مثلث، اعداد فیثاغورثی ۳X و ۴X و ۵X با ضریب $\frac{1}{2}$ هستند

$$\underbrace{5X^2 \times 300}_{\text{سفید (درون فلش)}} + \underbrace{(2400 - 5X^2)(100)}_{\text{قسمت آبی (بیرون فلش)}} + \underbrace{12X \times 1000}_{\text{نوار زرد}} = 348000$$

با تقسیم دو طرف معادله بر ۱۰۰ و ساده کردن به معادله $X^2 + 12X - 108 = 0$ می‌رسیم:

$$(X + 18)(X - 6) = 0$$

$$x = -18 \quad \boxed{x = 6}$$

سانتی‌متر $72 = 12(6) =$ محیط فلش = طول نوار زرد شبرنگ مصرفی

اقتصاد

۱۲۱. گزینه ۳ درست است.

$$\begin{aligned} \text{منافع حاصل از تولید کالای A} &\rightarrow 82 \times 10,000 = 820,000 \text{ ریال} \\ \text{بهترین انتخاب: منافع حاصل از تولید کالای B} &\rightarrow 60 \times 18,000 = 1,080,000 \text{ ریال} \\ \text{هزینه فرصت: منافع حاصل از تولید کالای C} &\rightarrow 35 \times 30,000 = 1,050,000 \text{ ریال} \end{aligned}$$

۱۲۲. گزینه ۱ درست است.

الف) محصولات کشاورزی، محصولات صنعتی و فناوری‌ها و محصولات دانش‌بنیان، ایده‌ها و نورآوری‌ها، همه حاصل فعالیت‌های تولیدی است. ب) محصولات نرم یا خدمات مثل حمل و نقل (ج) سرمایه فیزیکی یا ابزار تولید

۱۲۳. گزینه ۳ درست است.

الف) کمبود تقاضا: ردیف‌های ۵ و ۶ و ۷ - مزاد عرضه: ردیف‌های ۱ و ۲ و ۳ ب) بیشترین درآمد تولیدکننده در سطح قیمت ۱۹۰۰۰ و مقدار ۶۰ است و میزان آن $19,000 \times 60 = 1,140,000$ ریال است.

۱۲۴. گزینه ۴ درست است.

محاسبه شاخص‌ها به صورت سرانه که عبارت از سهم متوسط هر فرد جامعه در میزان تولید یا درآمد آن جامعه معیار بهتری است.

۱۲۵. گزینه ۱ درست است.

$$\begin{aligned} \text{میلیارد ریال} & 60 \times 29 + 8354 + 462 = 14845 \\ \text{میلیارد ریال} & 14845 - 138 = 14707 \\ & 14707 \div 40 = 367675 \end{aligned}$$

۱۲۶. گزینه ۲ درست است.

$$\frac{x - 65200}{65200} = \frac{30}{100} \Rightarrow 84760 \rightarrow \text{قیمت کالا در انتهای سال}$$

$$84760 - 65200 = 19560 \text{ ریال} \rightarrow 1956 \text{ تومان}$$

۱۲۷. گزینه ۴ درست است.

مشارکت مدنی: قراردادی بازرگانی که به موجب آن دو یا چند شخص حقیقی یا حقوقی (از جمله بانک) سرمایه نقدی یا جنسی خود را به شکل مشاع و به منظور ایجاد سود در هم می‌آمیزند.

۱۲۸. گزینه ۱ درست است.

عبارت مندرج در گزینه ۱ نادرست است.

۱۲۹. گزینه ۳ درست است.

متوسط امید به زندگی در آغاز تولد در ۴۹ کشور با توسعه انسانی زیاد: $80/5$ ، متوسط نرخ مرگ و میر نوزادان در ۴۳ کشور با توسعه انسانی ضعیف: $89/4$

ب) تفاوت و شکاف عمیق بین کشورهای در حال توسعه و توسعه‌یافته به هیچ‌وجه به سطح درآمد سرانه محدود نمی‌شود و تقریباً در تمامی شاخص‌های توسعه (البته با درجات متفاوت) وجود دارد.

۱۳۰. گزینه ۲ درست است.

الف) آمارهای مربوط به سهم گروه‌های جمعیتی در هر جامعه، چگونگی توزیع درآمد در آن جامعه را نشان می‌دهد. ب) سطح حداقل معیشت معین یا خط فقر نشان‌دهنده تفاوت در نیازهاست. ج) برای تبدیل تولید ملی کشورها به دلار و مقایسه آن‌ها از دلار رفاهی یا دلار برابری قدرت خرید استفاده می‌کنند. د) توانمندسازی افراد و به‌ویژه مولد کردن آن‌ها است.

۱۳۱. گزینه ۴ درست است.

الف) گاهی هدف از اخذ مالیات بر فروش افزایش هزینه یک رفتار است. ب) باید تمامی هزینه‌های تربیت نیروی انسانی را به‌عنوان هزینه سرمایه‌گذاری منظور کنیم (نه فقط هزینه ساخت مدارس و دانشگاه‌ها و بیمارستان‌ها) ج) دولت عامل اصلی و محرک پیشرفت کشور است. د) ۲۵٪ از اقتصاد کشور را به بخش تعاونی بسپارد.

۱۳۲. گزینه ۲ درست است.

$$۸۵/۰۰۰/۰۰۰ \times \frac{۱۰}{۱۰۰} = ۸/۵۰۰/۰۰۰ \text{ ریال} \rightarrow \text{مالیات ماهانه}$$

$$۸/۵۰۰/۰۰۰ \times ۱۲ = ۱۰۲/۰۰۰/۰۰۰ \text{ ریال} \rightarrow \text{مالیات سالانه}$$

$$۸۵/۰۰۰/۰۰۰ - ۸/۵۰۰/۰۰۰ = ۷۶/۵۰۰/۰۰۰ \text{ ریال} \rightarrow \text{درآمد خالص ماهانه}$$

۱۳۳. گزینه ۱ درست است.

اگر در کوتاه‌مدت برای عوامل تولید (مثل نیروی کار بدون مهارت) اشتغالی نباشد، تولید و خلق ارزش افزوده حتی در محصولی غیر مزیتی و کم، از بیکاری بهتر است.

۱۳۴. گزینه ۴ درست است.

الف) در دوره پایانی حکومت صفویه ب) در دوران حکومت پهلوی

۱۳۵. گزینه ۳ درست است.

توجه به تولید ملی و خرید محصولات ایرانی آثار مطلوبی همچون افزایش سطح اشتغال و درآمد دولت و کاهش تورم را در اقتصاد دارد - رشد اقتصادی کشور به سرمایه انسانی و رشد توانمندی عموم مردم متکی است تا سرمایه‌های فیزیکی.

علوم و فنون ادبی

۱۳۶. گزینه ۳ درست است.

سایر گزینه‌ها مربوط به قرن ۵ و ۶ نیست.

۱۳۷. گزینه ۲ درست است.

۱- مربوط به دوره سامانی است. ۳- تاریخ بلعمی مربوط به دوره سامانی است. ۴- تفسیر طبری نیز مربوط به دوره سامانی است.

۱۳۸. گزینه ۴ درست است.

۱- اسرار التوحید: محمدبن منور ۲- چهار مقاله: نظامی عروضی سمرقندی ۳- کشف الاسرار: رشیدالدین میبیدی

۱۳۹. گزینه ۱ درست است.

۱۴۰. گزینه ۴ درست است.

الف و ب مربوط به سبک خراسانی است.

۱۴۱. گزینه ۳ درست است.

۱۴۲. گزینه ۲ درست است.

۱۴۳. گزینه ۳ درست است.

سیمین دانشور: سووشون، آتش خاموش، شهری چون بهشت

جلال آل احمد: سه‌تار، مدیر مدرسه، خسی در میقات، دید و بازدید، ارزیابی شتابزده

قیصر امین‌پور: دستور زبان عشق، در کوچه آفتاب، تنفس صبح، آینه‌های ناگهان

علی مؤذنی: ظهور، ملاقات در شب آفتابی، سفر ششم، دلاویزتر از سبز

۱۴۴. گزینه ۱ درست است.

گزینه ۲ و ۴ مربوط به دوره سوم شعر نو است. ۳- مربوط به دوره اول شعر نو است.

۱۴۵. گزینه ۴ درست است.

(گفتگو و بدو) قافیه هستند و چون به مصوت (و) ختم شده قاعده آن ۱ است و قافیه سایر گزینه‌ها قاعده ۲ است.

۱۴۶. گزینه ۲ درست است.

الگوی هجایی حروف قافیه در همهٔ واژه‌ها مصوت کوتاه + صامت است. (ل. ر. ت)

۱۴۷. گزینه ۱ درست است.

۲ و ۳ - فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فع لن

۴ - فاعلاتن مفاعلهن فع لن

۱۴۸. گزینه ۳ درست است.

گزینه ۱ و ۲ - فاعلاتن مفاعلهن فع لن

۳ - مستفعل فاعلاتن فع لن

۴ - فعولن فعولن فعولن فعل

۱۴۹. گزینه ۲ درست است.

۱ - مستفعلن مفاعله مستفعلن فعل

۲ - مفعول فاعلاتن مفعول فاعلاتن

۳ - مفاعله فاعلاتن مفاعلهن فع لن

۴ - مفتعلن فاعلاتن مفتعلن فع

۱۵۰. گزینه ۳ درست است.

ب - د

الف - فاعلاتن فاعلاتن فع لن

ج - فاعلاتن فاعلاتن فاعلهن

د - فاعلاتن مفاعلهن فع لن

۱۵۱. گزینه ۴ درست است.

مستفعلن فعولن مستفعلن فعولن

۱ - فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فع لن

۲ - مفاعله فاعلاتن مفاعلهن فع لن

۳ - فاعلاتن فاعلاتن فاعلهن

۱۵۲. گزینه ۲ درست است.

U-----UU--UU--U-

-UU--UU--UU--U-

اختیارات «حذف همزه - ابدال - حذف هجای کوتاه پایان مصراع اول» در بیت دیده می‌شود. ولی تبدیل هجای کوتاه به بلند در بیت وجود ندارد.

۱۵۳. گزینه ۳ درست است.

U---U-U--UU-U-U

-UU-U-U--UU-U-U

در این بیت دو نوع اختیار وزنی وجود دارد.

۱- ابدال ۲- حذف هجای کوتاه پایانی

گزینه (۱)

U---U-U--UU-U-U

U---U-U--UU-U-U

۱- حذف همزه = اختیار زبانی ۲- حذف هجای کوتاه پایانی = اختیار وزنی

گزینه (۲)

- U U - - U U - - U U - - U -

- - - - U U - - U U - - U -

فقط ابدال دارد. حذف همزه نیز اختیار وزنی نیست.

گزینه ۴)

U - - - U - - - U U

- - U - - - U - - - U

۱- حذف همزه ۲- تبدیل هجای کوتاه به بلند = اختیار زبانی، ۳- حذف هجای کوتاه پایانی = اختیار وزنی

۱۵۴. گزینه ۱ درست است.

۲- فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن: رمل مثنی محذوف

۳- فعولن فعولن فعولن فعولن: متقارب مثنی سالم

۴- مفاعیلین مفاعیلین مفاعیلین مفعولن: هزج مسدس محذوف

۱۵۵. گزینه ۲ درست است.

۱- شام: (نام قدیم سوریه) شام: شب، ۳- دم - غم، ۴- دو مار - دمار

۱۵۶. گزینه ۴ درست است.

موازنه تقابل سجع‌های متوازن است مانند همین بیت در سایر ابیات ترصیع وجود دارد. یعنی سجع‌های متوازی قرینه شده‌اند.

۱۵۷. گزینه ۱ درست است.

مدام: به معنی همیشه در این جا کاربرد دارد و به معنی شراب با جام تناسب دارد.

جناس: جام، جم - تلمیح: اشاره به جام جمشید

۱۵۸. گزینه ۴ درست است.

ابرو به کمان خانه - سینه به هدف - ملامت به تیر تشبیه شده است.

۱- تو مانند جمال فرد هستی - تیر بلا - تو سپر بلا هستی = ۳ تشبیه

۲- مرغ دل - دانه خال - دام زلف - طایر اندیشه - دام هوس = ۵ تشبیه

۳- فلک به پدر پیر - گیتی به مادر - فرزند چو تو = ۳ تشبیه

۱۵۹. گزینه ۲ درست است.

الف - بیستون عشق = تشبیه، ب - جواب تلخ = حس آمیزی، ج - آتش = استعاره از عشق، د - مصرع دوم تمثیل مصراع اول

است = اسلوب معادله، ه - علت برآمدن دانه از خاک افتادگی و تواضع است = حسن تعلیل

۱۶۰. گزینه ۱ درست است.

پارادوکس: بی صدا بودن حرکت عمر رسیدن آواز آن به گوش شاعر، تشبیه = چو آینه - آب عمر، تشخیص = آواز عمر

۱۶۱. گزینه ۳ درست است.

در سایر گزینه‌ها «جوشش عشق، چشم طمع، دست طلب، پایه اوهام و سقف شب» استعاره دارند.

۱۶۲. گزینه ۱ درست است.

۱۶۳. گزینه ۴ درست است.

۱- خراسانی، ۲- عراقی، ۳- انقلاب اسلامی

۱۶۴. گزینه ۲ درست است.

۱- سامان دادن به جهان، ۳- سوزش دل و ارزش آن، ۴- جلوه خدا در پدیده‌ها.

۱۶۵. گزینه ۱ درست است.

ابیات الف و ج در فواید خاموشی است و این که سکوت مایه آرامش است.

بیت ب = در بیان رازداری است.

بیت د = در مذمت و نکوهش حرف بیپهوده زدن است.

زبان عربی

۱۶۶. گزینه ۳ درست است.
ترجمه گزینه، عبارت است از: دانشمند بدون عمل، مانند درخت بدون میوه است.
۱۶۷. گزینه ۲ درست است.
در سایر گزینه‌ها «قصدا»، «التکلم» و... به درستی ترجمه نشده است.
۱۶۸. گزینه ۲ درست است.
در سایر گزینه‌ها «طلب»، «أن یجلس» و... به درستی ترجمه نشده است.
۱۶۹. گزینه ۴ درست است.
در سایر گزینه‌ها «إختبروا»، «صلاة» و... به درستی ترجمه نشده است.
۱۷۰. گزینه ۳ درست است.
در سایر گزینه‌ها «أرسل»، «لهم» و... به درستی ترجمه نشده است.
۱۷۱. گزینه ۱ درست است.
در سایر گزینه‌ها «زوجة»، «تحتاج» و... به درستی ترجمه نشده است.
۱۷۲. گزینه ۴ درست است.
در سایر گزینه‌ها «ما أظلم»، «نشاطاته» و... به درستی ترجمه نشده است.
۱۷۳. گزینه ۲ درست است.
ترجمه گزینه عبارت است از: برادرت را با نیکی کردن به او سرزنش کن. که با عبارت فارسی هم‌مفهوم نیست.
۱۷۴. گزینه ۱ درست است.
ترجمه جمله، عبارت است از: خرمایم را خوردید و از فرمانم سرپیچی کردید.
۱۷۵. گزینه ۳ درست است.
در این عبارت تُصنع فعل مجهول است و بنابراین حلیات نائب فاعل می‌باشد.
۱۷۶. گزینه ۴ درست است.
در سایر گزینه‌ها «استلم: من باب افتعال»، «ممرّ: اسم المكان»، «المستوصف: معرف بـ ال» و... است که به درستی بیان نشده است.
۱۷۷. گزینه ۲ درست است.
در این گزینه، قَعد لازم و ثلاثی مجرد است.
۱۷۸. گزینه ۳ درست است.
در سایر گزینه‌ها «ساتر: خبر»، «عَلَم: اسم المبالغة»، «الغیوب: مضاف الیه» و... است که به درستی بیان نشده است.
۱۷۹. گزینه ۱ درست است.
در این گزینه ربّ مبتدا است و منادا نمی‌باشد.
۱۸۰. گزینه ۴ درست است.
در این گزینه، إنعاماً مفعول مطلق تأکیدی است.
۱۸۱. گزینه ۱ درست است.
در این عبارت دو جار و مجرور وجود دارد.
۱۸۲. گزینه ۴ درست است.
در این عبارت فقط یک فعل مزید «افتقر» وجود دارد.

۱۸۳. گزینه ۳ درست است.

در عبارت الف و د حروف مشبیهة بالفعل وجود ندارد.

۱۸۴. گزینه ۲ درست است.

در این گزینه، خائفین حال و ضمیر مستتر در نعیش مرجع آن است.

۱۸۵. گزینه ۲ درست است.

جمله قبل از إلاً مستثنی منه ندارد، لذا دارای اسلوب حصر است.

تاریخ

۱۸۶. گزینه ۳ درست است.

تاریخ‌نگاری در مفهوم کامل آن از قرن پنجم پیش از میلاد در یونان باستان و با ظهور هرودت که پدر تاریخ لقب گرفت آغاز شد. کتاب تاریخ او که بیشتر مطالب آن شرح جنگ‌های یونان و ایران است، کهن‌ترین و کامل‌ترین کتاب تاریخی به جا مانده از عصر باستان است. (تاریخ ۱، درس ۱، صفحه ۴)

۱۸۷. گزینه ۴ درست است.

پس از آن که امپراتور کنستانتین (۳۳۷-۳۰۶م) شهر بیزانتیوم (قسطنطنیه/ استانبول) را به پایتختی برگزید، به تدریج زمینه تقسیم امپراتوری روم به دو بخش شرقی و غربی فراهم آمد. (تاریخ ۱، درس ۶، صفحه ۵۸)

۱۸۸. گزینه ۱ درست است.

از آن‌جا که اقتصاد بین‌النهرین نیازمند منابع طبیعی و معدنی فلات ایران بود، فرمان‌روایان سومری و آکدی، پیایی به سرزمین ایلامی‌ها لشکرکشی می‌کردند. این تاخت و تازها سرانجام سبب شد که حاکمان کوچک و مستقل ایلامی در حدود ۲۶۰۰ ق.م با یکدیگر متحد شوند و پادشاهی ایلام را تأسیس کنند. (تاریخ ۱، درس ۸، صفحه ۷۶)

۱۸۹. گزینه ۴ درست است.

سلوکیان اقوام گوناگون را تنها به زور زیر فرمان خود داشتند و هیچ‌گاه نتوانستند حس همزیستی و یگانگی با اقوام ایرانی را در قلمرو خود ایجاد کنند و فرهنگ یونانی نتوانست در ایران گسترش و نفوذ عمیق پیدا کند، بنابراین، پایه‌های حاکمیت سیاسی و نظامی سلوکیان بر ایران سست و لرزان بود. (تاریخ ۱، درس ۱۰، صفحه ۹۱)

۱۹۰. گزینه ۱ درست است.

پادشاهان ساسانی به منظور ایجاد تمرکز و افزایش دامنه نظارت و تسلط خود بر مناطق مختلف کشور، از یک سو سپاهی دائمی و نیرومند تشکیل دادند و از سوی دیگر تشکیلات اداری (دیوان‌سالاری) را انسجام و نظم بخشیدند و آن را تقویت کردند. (تاریخ ۱، درس ۱۱، صفحه ۱۰۳)

۱۹۱. گزینه ۲ درست است.

تاریخ‌های محلی یکی از مهم‌ترین گونه‌های تاریخ‌نگاری و یکی از گنجینه‌های مهم اطلاعات سیاسی، اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و نظامی و نیز جغرافیایی شهرها و مناطق ایران است. (تاریخ ۲، درس ۱، صفحه ۶)

۱۹۲. گزینه ۳ درست است.

یکی از مهم‌ترین فتوحات مسلمانان در زمان بنی‌امیه، فتح اسپانیا (اندلس) به دست سردارانی چون طارق بن زیاد و موسی بن نصیر بود. (تاریخ ۲، درس ۶، صفحه ۵۵)

۱۹۳. گزینه ۱ درست است.

اگرچه این سیاست (نظام اقطاع و سپردن زمین به افراد نظامی یا صاحبان مشاغل دیوانی) در ابتدا نتایج و عواید مثبتی برای حکومت داشت، اما پس از نظام‌الملک، به دلیل تمایل تدریجی صاحبان اقطاع به استقلال، سبب جدایی مناطقی شد که زمین‌های اقطاعی در آنها قرار داشتند و نهایتاً به ضعف و زوال حکومت سلجوقی کمک کرد. (تاریخ ۲، درس ۱۰، صفحه ۱۱۰)

۱۹۴. گزینه ۲ درست است.

در دوره ایلخانان به ویژه به دنبال کوشش‌های علمی و فرهنگی خواجه نصیرالدین توسی، تشیع در ایران گسترش یافت. در آن زمان نفوذ مذهب شیعه به حدی رسید که ایلخان الجایتو، جانشین غازان به این مذهب گروید. (تاریخ ۲، درس ۱۲، صفحه ۱۲۶)

۱۹۵. گزینه ۴ درست است.

در این صفحه به برخی مسائل مهم مورد اختلاف مارتین و کلیسای کاتولیک اشاره شده است، از جمله مسئله ارتباط ایمان با انجام دادن کارهای نیک بود. لوتر برخلاف دیدگاه غالب کلیسایان اعتقاد داشت آنچه مایه رستگاری انسان می‌شود، ایمان است و نه انجام کارهای نیک... وی بعداً بر پایه همین نظر خود بود که مسئله آموزش گناهان توسط کلیسا در برابر پرداخت پول و انجام برخی خدمات را مورد نقد قرار داد. (تاریخ ۲، درس ۱۶، صفحه ۱۸۵)

۱۹۶. گزینه ۲ درست است.

میرزا آقاخان کرمانی، دیگر مورخ عصر قاجار نیز در رواج تاریخ‌نگاری جدید گام‌های مؤثری برداشت. (تاریخ ۳، درس ۱، صفحه ۵)

۱۹۷. گزینه ۳ درست است.

آرمان و هدف انقلاب مشروطه این بود که آزادی و برابری را در کشور برقرار سازد و با تدوین و اجرای قانون اساسی و برپایی مجلس شورای ملی، حکومت مستبد، ناکارآمد و ناسالم قاجار را به حکومتی قانونمند و کارآمد تبدیل کند. (تاریخ ۳، درس ۵، صفحه ۶۱)

۱۹۸. گزینه ۱ درست است.

در فاصله دو جنگ جهانی، نظامیان هدایت سیاست داخلی و خارجی ژاپن را در اختیار گرفتند و این کشور را در جهت اهداف توسعه‌طلبانه نظامی سوق دادند. (تاریخ ۳، درس ۸، صفحه ۱۰۲)

۱۹۹. گزینه ۴ درست است.

در مجلس شانزدهم نیز اقلیتی از نمایندگان عضو جبهه ملی به رهبری دکتر مصدق با مخالفت مؤثر خود از تصویب قرارداد مذکور جلوگیری کردند. از جمله علل مهم مخالفت با قرارداد الحاقی گس - گلشاییان این بود که این قرارداد علاوه بر نادیده گرفتن حقوق مادی مردم ایران، حاکمیت ملی و استقلال کشور را نوعی نقض می‌کرد و به تسلط بیگانگان بر منابع و صنعت نفت مشروطیت می‌بخشید. (تاریخ ۳، درس ۹، صفحه ۱۱۶)

۲۰۰. گزینه ۲ درست است.

با بروز پاره‌های اختلاف‌ها میان مجلس شورای اسلامی و شورای نگهبان، مشکلاتی در اداره کشور به وجود آمد. از این رو، به فرمان حضرت امام مجمع تشخیص مصلحت، مرکب از مسئولان عالی‌رتبه کشور و صاحب‌نظران برجسته تشکیل شد تا به اختلافات میان مجلس و شورای نگهبان رسیدگی کند. (تاریخ ۳، درس ۱۱، صفحه ۱۴۴)

جغرافیا

۲۰۱. گزینه ۴ درست است.

درگام اول تحت عنوان طرح سوال و بیان مسئله پژوهشگر باید پژوهش دیگران را مورد بررسی قرار دهد تا اطلاعات بیشتری از موضوع خود بدست بیاورد و مهم‌تر از آن پی ببرد به سوالی که برایش پیش آمده قبلاً پاسخ داده شده‌است یا خیر. در گام بعدی به تدوین فرضیه می‌پردازد.

۲۰۲. گزینه ۱ درست است.

مقر هسته اولیه، مکان اصلی و دقیق یک سکونتگاه و محل استقرار آن بر روی زمین است. بنابراین مقر هر روستا یا شهر، هسته اولیه آن را شامل می‌شود. منظور از هسته اولیه مکانی است که مردم برحسب نیاز، آن را برای زندگی انتخاب کرده و به اشغال درآورده‌اند و بعدها روستا یا شهر از آن محل گسترش یافته‌است.

۲۰۳. گزینه ۴ درست است.

کشت گلخانه‌ای از جمله روش‌های رایج بین باغ‌داران ایرانی است که محدودیتی در آب و هوای مناطق ندارد. همچنین باغداران، نظارت بهتری بر نوع کشت دارند و در مصرف آب می‌توانند صرفه‌جویی کنند. بنابراین در این کشت، مکان کشت و استان خاصی برای آن مطرح نمی‌شود.

۲۰۴. گزینه ۲ درست است.

در ایجاد بارندگی علاوه بر رطوبت، لازم است ابتدا توده هوای مرطوب تا ارتفاع معینی بالا برود و سرد شود تا به نقطه اشباع برسد و پس از تشکیل ابر، ببارد.

۲۰۵. گزینه ۳ درست است.

معمولاً تعیین مرزهای دریایی بین کشورها کار آسانی نیست. برای تعیین مرز دریایی، ابتدا خط مبنا را معین می‌کنند. به آب‌های پشت خط مبنا (به طرف ساحل) آب‌های داخلی می‌گویند که کشور مجاور دریا مالک آنهاست. بنابراین هر کشوری نمی‌تواند وارد این محدوده بر امور حمل و نقل و... شود. از خط مبنا به سمت دریا تا حدود ۱۲ مایل دریایی، دریای سرزمینی نامیده می‌شود که آن هم متعلق به کشور مجاور دریاست اما سایر کشورها در آن منطقه حق عبور و مرور بدون ضرر از جمله حمل و نقل را دارند. آب‌های آزاد نیز به بخش‌هایی از دریا گفته می‌شود که در مالکیت هیچ کشوری قرار ندارند. در آب‌های آزاد کشتی‌رانی، فعالیت نظامی، ماهی‌گیری، ایجاد تأسیسات و تحقیقات برای همه کشورها آزاد است؛ مشروط به اینکه مخل دریانوردی بین المللی نباشد.

۲۰۶. گزینه ۲ درست است.

در نظام سیاسی و ترکیبی، بخش اعظم کشور به صورت تک‌ساخت است؛ فقط یک یا چند بخش کوچک به صورت ناحیه‌ای و خودمختار اداره می‌شوند و مناطق خودمختار اختیارات سیاسی و اجرایی ویژه‌ای در ناحیه خود دارند. نظام سیاسی کشورهای عراق، جمهوری آذربایجان و انگلستان از این نوع است.

۲۰۷. گزینه ۳ درست است.

موقعیت جغرافیایی (ریاضی و نسبی) عبارت است از چگونگی قرار گرفتن یک مکان در سطح کره زمین. موقعیت جغرافیایی تأثیر بسزایی در افزایش یا کاهش قدرت یک کشور دارد؛ برای مثال، قرار گرفتن یک کشور در بین همسایگان قدرتمند یا ضعیف در سیاست خارجی آن کشور تأثیرگذار است. دسترسی به یک تنگه استراتژیک یا دریاهای آزاد با دیگر عوامل تأثیرگذار بر موقعیت نسبی یک کشور ارتباط دارد. در مقابل قرارگیری در یک عرض جغرافیایی، موقعیت ریاضی یک کشور را به طور ثابت نشان می‌دهد.

۲۰۸. گزینه ۴ درست است.

داشتن جمعیت زیاد از عوامل قدرت ملی است؛ زیرا هم منبع کار و تولید ثروت، هم نیروی نظامی و دفاعی و هم سرچشمه روحیه ملی محسوب می‌شود. جمعیت زیاد پیش شرط قدرت است اما کیفیت و ترکیب جمعیت نیز اهمیت دارد. داشتن جمعیت فعال و جوان، باسواد و دارای مهارت که فرصت‌های اشتغال و پیشرفت برای آنها در کشور فراهم شده باشد، از عوامل قدرت ملی محسوب می‌شود. همگونی جمعیت از نظر قومی، زبانی و دینی نیز در افزایش قدرت ملی مؤثر است و هر چه این همگونی بیشتر باشد، قدرت ملی بیشتر است.

۲۰۹. گزینه ۱ درست است.

در روستاها چون جمعیت کمتر است، بیشتر افراد یکدیگر را می‌شناسند و روابط خویشاوندی، وابستگی اجتماعی و همکاری میان آنها بیشتر است. آداب و رسوم و شیوه زندگی در شهر و روستا متفاوت است. در شهرها نوگرایی بیشتر و تغییرات اجتماعی سریع‌تر است.

۲۱۰. گزینه ۲ درست است.

سکونتگاه‌های کوچک مانند روستاها که در قاعده سلسله مراتب سکونتگاه‌ها قرار دارند معمولاً خدمات محدودی به ساکنان ارائه می‌دهند اما در سکونتگاه‌های بزرگ‌تر به ویژه پایتخت‌ها در راس هرم، تعداد و تنوع خدمات بسیار زیاد است؛ برای مثال، یک ده کوچک ممکن است چند مغازه و یک صندوق پست و یک مدرسه و یک مرکز بهداشت نیمه وقت داشته باشد اما در یک شهر بزرگ، انواع فروشگاه‌ها، مراکز درمانی و بیمارستان‌ها، تئاتر و سینما، استادیوم ورزشی و... وجود دارد و شهر می‌تواند خدمات زیاد و متنوعی به ساکنان خود و روستاها و شهرهای همجوارش بدهد.

۲۱۱. گزینه ۱ درست است.

مبلمان شهری مفهومی گسترده است و به معنای مجموعه وسیعی از وسایل و نمادها و عناصری مانند: نیمکت‌ها، سطل‌های زباله، مجسمه‌ها و نمادهای میدان‌ها، تزئیناتی چون آب‌نماها، طراحی فضای سبز جدول‌ها و پارک‌ها، نورپردازی و روشنایی معابر، تابلوهای آگهی، علائم راهنمایی و رانندگی، طراحی، جدول بندی و کف‌پوش پیاده‌روها است که مورد استفاده عموم ساکنان شهر قرار می‌گیرد. صاحب‌نظران معتقدند که در طراحی مبلمان شهری باید فرهنگ و هنر بومی و ملی تقویت گردد. همچنین، به نیازهای افراد ویژه مانند معلولان و جانبازان و سالخورده‌گان توجه شود؛ مانند طراحی خط بساواپی مخصوص عبور نابینایان و رمپ عبور ویلچر در ساختمان‌های عمومی و پارک‌ها.

۲۱۲. گزینه ۴ درست است.

در برخی کشورها حکومت مرکزی یا حکمرانی محلی (مدیریت شهری) برای تأمین مسکن گروه‌های فقیر شهری و مهاجران، جلوگیری از زاغه نشینی و افزایش امنیت اجتماعی، طرح‌های ساخت مسکن ارزان قیمت و نظایر آنها را اجرا می‌کند.

۲۱۳. گزینه ۳ درست است.

برخی از ویژگی‌های عمده برنامه آمایش سرزمین به شرح زیر است: الف- توجه به ظرفیت‌ها و توانمندی‌های همه مناطق و استان‌های کشور؛ ب- توجه به همه ابعاد توسعه؛ ج- توزیع متوازن جمعیت؛ د- توجه به نیازهای حال و آینده؛ و- توجه به حفظ محیط زیست؛ ی- توجه به آمایش دفاعی.

۲۱۴. گزینه ۲ درست است.

بخش فرهنگی مانند بخش حمل و نقل از زمان‌های بسیار کهن وجود داشته و از آنجا به دیگر مکان‌ها توسعه یافته‌است. همچنین اختراع نخستین خودروها پیش از هواپیما انجام شد. در این بخش ترتیب زمانی اکتشافات را مورد توجه قرار دهید.

۲۱۵. گزینه ۱ درست است.

برای پیشگیری از وقوع لغزش در سکونتگاه‌ها، لازم است در ساختمان سازی از شیب‌های تند، لبه‌های پرتگاهی، کناره‌های پرشیب رودها، نواحی با نفوذپذیری کم و دامنه‌های پرشیب دره‌ها پرهیز کرد. همچنین قبل از ساخت و ساز در سطوح شیب‌دار باید مطالعات خاک شناسی و پایداری زمین انجام پذیرد.

جامعه‌شناسی

۲۱۶. گزینه ۴ درست است.

در کنش اجتماعی آگاهی و اراده کنشگر ناظر به دیگران، ویژگی‌ها و اعمال آنهاست. به کنش اجتماعی و پیامدهای آن پدیده اجتماعی می‌گویند. کنش اجتماعی خردترین پدیده اجتماعی است.

سایر پدیده‌های اجتماعی، آثار و پیامدهای کنش اجتماعی هستند. (درس ۲، سال دهم)

۲۱۷. گزینه ۳ درست است.

در جهان اجتماعی متجدد، آدیان متوجه اهداف دنیوی هستند و برای رسیدن به این اهداف، از علوم تجربی استفاده می‌کنند. این علوم با روش تجربی و فناوری حاصل از آن، قدرت پیش‌بینی و پیشگیری از حوادث و مسائل طبیعی همانند بیماری، زلزله، سیل و ... را به انسان می‌دهد. در جهان متجدد، کنش‌هایی که اهداف دنیوی را به وسیله علوم تجربی تعقیب می‌کنند، به شدت رواج می‌یابند. رواج این دسته از کنش‌های حسابگرانه معطوف به دنیا، عرصه را بر سایر کنش‌های انسانی، مانند کنش‌های عاطفی و اخلاقی تنگ می‌کند.

جهان متجدد فقط علمی را که با روش‌های تجربی به دست می‌آیند، علم می‌داند و علمی را که از روش‌های فرا تجربی (عقلانی و وحیانی) استفاده می‌کنند، علم نمی‌شناسد با افول این دسته از علوم، امکان ارزیابی ارزش‌ها و آرمان‌های بشری، از دست می‌رود. (درس ۶، سال دهم)

۲۱۸. گزینه ۱ درست است.

در جهان اجتماعی بعد ذهنی پدیده‌ها اهمیت بسیاری دارد. در کشورهای نفت خیز، بعد عینی نفت به عنوان یک سرمایه وجود داشت ولی بعد ذهنی آن مفقود بود. همانند دانش‌آموزی که از استعداد سرشاری برخوردار است ولی خود به آن آگاه نیست و از این استعداد بهره‌چندانی نمی‌برد. (درس ۱۴، سال دهم)

۲۱۹. گزینه ۴ درست است.

اگر مردمی مطابق آرمان‌های خود عمل کنند، فاصله میان قلمرو واقعی و آرمانی جامعه خود را کاهش می‌دهند. علوم اجتماعی، اگر علم را به معنای تجربی آن محدود نکند، می‌تواند درباره حق یا باطل بودن واقعیت‌ها و آرمان‌های جهان‌های اجتماعی داوری کند. جوامع مختلف با ایمان به عقاید و ارزش‌های حقیقی، آن‌ها را به قلمرو آرمانی خود وارد می‌کنند و اگر هنجارها و اعمال خود را نیز بر اساس این عقاید و ارزش‌ها سامان دهند، آن‌ها را به قلمرو واقعی وارد نموده‌اند. اگر جوامع حقایق را نشانساند و به آن ایمان نیاورند و مطابق آن عمل نکنند یا اگر ایمان خود را نسبت به حقایق از دست بدهند، از حق گسسته و به سوی باطل گام برمی‌دارند. (درس ۷، سال دهم)

۲۲۰. گزینه ۲ درست است.

(الف) از طریق سازمان‌های بین‌المللی، موانع موجود بر سر راه تجارت بین‌المللی را نیز برمی‌دارند و استقلال اقتصادی کشورهای مختلف و سیاست‌های ملی را مخدوش می‌سازند. (ب) وابستگی کشورهای استعمارزده، مسئله‌ای است که امکان عبور از مرحله استعمار به استعمار نو را برای کشورهای استعمارگر پدید می‌آورد. (ج) تک محصولی شدن اقتصاد کشورهای استعمارزده، قدرت چانه‌زنی در اقتصاد جهانی را از آنان می‌گیرد و این پدیده، موجب وابستگی اقتصادی آن‌ها به کشورهای استعمارگر می‌شود. (د) کشورهای غربی به اقتضای بازار مصرف، برخی صنایع وابسته را به کشورهای استعمارزده منتقل می‌کنند. (درس ۸، سال دهم)

۲۲۱. گزینه ۳ درست است.

قسمت اول و دوم: در دوره رنسانس فرهنگ غرب برای بسط و گسترش ابعاد دنیوی خود، به سوی حذف پوشش دینی گام برداشت و در نخستین قدم، به یونان و روم باستان بازگشت. البته این بازگشت در جهت پذیرش فرهنگ اساطیری باستانی نبود؛ بلکه برای عبور از مسیحیت و پذیرش تفسیر غیرتوحیدی فرهنگ یونان و روم باستان از هستی بود. قسمت سوم: شاهزادگان اروپایی، به رقابت با قدرت کلیسا پرداختند و در این جهت از حرکت‌های اعتراض آمیز کشیشانی حمایت کردند که پیوند خود را با پاپ قطع می‌کردند. (درس ۶، سال یازدهم)

۲۲۲. گزینه ۱ درست است.

مالتوس جمعیت‌شناس انگلیسی در نفی حق حیات کسانی که در فقر متولد می‌شوند، گفته‌است انسانی که در دنیای از قبل تملک شده به دنیا می‌آید، اگر نتواند قدرت خود را از والدینش دریافت کند و اگر جامعه خواهان کار او نباشد، هیچگونه حقی برای دریافت کمترین غذا یا چون و چرا در مورد مقام و موقعیت خود ندارد. بر سر سفره گسترده طبیعت، جایی برای او وجود ندارد، طبیعت حکم به رفتن او می‌دهد و خود، این حکم را اجرا می‌کند. ریکاردو از اقتصاددانان کلاسیک مخالف دخالت دولت در اقتصاد، حتی افزایش دستمزد کارگران و رفاه آنان را موجب بالاتر رفتن تولید نسل آن‌ها و پیدایش مشکلات بعدی می‌داند و معتقد است اگر حکومت‌گران ما بگذارند سرمایه، پرسودترین راه خود را دنبال کند، کالاها قیمت مناسب خود را داشته باشند، استعداد و تلاش به پاداش طبیعی خود برسد و بلاهت و حماقت نیز مجازات طبیعی خود را ببیند، پیشرفت کشور را به بهترین وجه تأمین خواهند کرد. (درس ۹، سال یازدهم)

۲۲۳. گزینه ۲ درست است.

ابن خلدون یکی دیگر از اندیشمندان مسلمان است که با تأثیرپذیری از قرآن، به دنبال شناخت سنت‌های الهی در جامعه بود. او در مطالعات خود به روش عقلی توجه چندانی نداشت و بیشتر از روش حسی و تجربی استفاده می‌کرد و بنابراین از جامعه آرمانی سخنی نگفت. ابن خلدون با استفاده از تجربه تاریخی جوامع پیرامون خود از عصبیت به عنوان عامل شکل‌گیری جوامع یاد می‌کند و این دریافت خود را به همه جوامع تعمیم می‌دهد. رویکرد ابن خلدون، انتقادی نیست و جامعه‌شناسی او در مقایسه با جامعه‌شناسی فارابی محافظه‌کارانه است. ابن خلدون علم اجتماعی خود را علم عمران می‌نامد. (درس ۹، سال دوازدهم)

۲۲۴. گزینه ۴ درست است.

عبارت اول: عقل نظری، عبارت دوم: عصبیت. عبارت سوم اشاره به علوم اجتماعی جهان اسلام دارد و علوم اجتماعی در

دیدگاه فارابی زیر مجموعه علوم انسانی است. (درس ۱۰ ، سال دوازدهم)

۲۲۵. گزینه ۳ درست است.

الف) لیبرالی (ب) کمونیستی (ج) کمونیستی
د) عدالت اجتماعی (درس ۷ ، سال دوازدهم)

۲۲۶. گزینه ۲ درست است.

حیات معنوی اسلام افق‌های جدیدی را به روی اندیشمندان جهان غرب نیز گشوده است. نظریه پردازان غربی را که طی قرن بیستم سکولاریسم و دنیوی شدن را سرنوشت مشترک و حتمی بشریت می‌دانستند، به تأمل و بازبینی نظریات پیشین خود فراخوانده شدند. زبان فارسی (به دلیل مشارکت فعال ایرانیان در حیات فکری جهان اسلام) از محدوده زبان سیاسی مشترک اقوام ایرانی فراتر رفت و به عنوان زبان دوم جهان اسلام، مرزهای جهان اسلام را درنوردید. (درس ۱۳ ، سال یازدهم)

۲۲۷. گزینه ۱ درست است.

الف) برخی روشنفکران چپ از رویارویی مستقیم با باورهای دینی مردم خودداری می‌کردند؛ حتی گاهی اندیشه‌های خود را در پوشش دینی بیان می‌داشتند. به این ترتیب نوعی روشنفکری التقاطی چپ در کشورهای اسلامی به وجود آمد.
ب) روشنفکران چپ تا فروپاشی بلوک شرق، در کشورهای اسلامی جاذبه داشتند.
پ) اعتراض روشنفکران چپ به روشنفکران نسل اول، به دلیل گریز آنان از بنیان‌های فکری اسلامی یا اسلام ستیزی آنان نیست، بلکه از نوع اعتراضاتی است که طی قرن بیستم در کشورهای غربی نسبت به عملکرد اقتصادی نظام‌های لیبرالیستی و سرمایه‌داری شکل گرفت. (درس ۱۳ ، سال یازدهم)

۲۲۸. گزینه ۴ درست است.

الف: انقلاب مشروطه ب: اصلاح رفتار حاکمان با ساختار حکومت
ج: فعالیت رقابت آمیزد: مقاومت منفی (درس ۱۴ ، سال یازدهم)

۲۲۹. گزینه ۱ درست است.

- اساس این روش‌ها نفی و طرد دیگری متفاوت است.
- همانندسازی همیشه به صورت یک سوپه و سخت و خشن انجام نمی‌شود، بلکه تفاوت‌ها و تمایزات قومی، نژادی و ... می‌تواند از راه دیگری که برخی از جامعه‌شناسان آن را دیگچه همانندسازی می‌نامند، ناپدید شوند که در آن تعداد کثیری از گروه‌های درگیر قومی نژادی در ارتباط با هم یک فرهنگ مختلط می‌سازند.
- همانندسازی به معنای پذیرش ارزش‌ها و سبک زندگی یک گروه توسط سایر گروه‌های جامعه بود؛ به گونه‌ای که همه گروه‌ها همسان شوند. به عبارت دیگر، همانندسازی سیاستی بود که دولت‌ها برای از بین بردن تفاوت‌های هویتی گروه‌های مختلف و یکسان‌سازی آن‌ها در پیش گرفتند.
- نسل کشی، جابه‌جایی اجباری، کنترل جمعیت، جداسازی و فشارهای سخت اجتماعی از جمله روش‌های خشونت‌آمیز همانندسازی هستند. (درس ۸ ، سال دوازدهم)

۲۳۰. گزینه ۴ درست است.

- هرگاه یک نسل نتواند فرهنگ خود را حفظ کند یا نتواند آن را به نسل بعد منتقل سازد، جهان اجتماعی آن فرو می‌ریزد یا دگرگون می‌شود.
- به رسمیت شناخته‌نشدن روش‌های فراتجربی در جهان متجدد، باعث از دست رفتن امکان ارزیابی ارزش‌ها و آرمان‌های بشری می‌شود.
- اگر تغییرات هویتی بیرون از سرزمین‌های مقبول جهان اجتماعی رخ دهد و شیوه‌هایی از زندگی را که با عقاید و ارزش‌ها در تقابل هستند به دنبال بیاورد، به تعارض فرهنگی منجر می‌شود. (درس ۳ و ۶ و ۱۰ ، سال دهم- ترکیبی)

۲۳۱. گزینه ۳ درست است.

حقوق بشر بر مبنای اندیشه‌های اومانیستی است؛ حقوق انسان در فرهنگ دینی مبتنی بر فطرت الهی انسان است و تصویر نشان‌دهنده آن است که هنر قرون وسطی به ابعاد معنوی انسان توجه داشته‌است، اما هنر مدرن به بعد جسمانی وجود انسان توجه دارد. (درس ۵ و ۶ ، سال یازدهم- ترکیبی)

۲۳۲. گزینه ۴ درست است.

- عبارت اول: هویت‌زدایی

- عبارت دوم: قفس آهنین

- عبارت سوم: فعالیت و خلاقیت کنشگران

- عبارت چهارم: ارزش‌زدایی (درس ۳ و ۴، سال دوازدهم - ترکیبی)

۲۳۳. گزینه ۲ درست است.

- به سبب آگاهانه و ارادی بودن کنش‌ها و سایر پدیده‌های اجتماعی و تنوع آن‌ها، پیش‌بینی در علوم اجتماعی پیچیده‌تر از علوم طبیعی است.

- علوم اجتماعی با داوری درباره پدیده‌های اجتماعی و انتقاد از آن‌ها، فرصت موضع‌گیری اجتماعی مناسب و درست را برای دانشمندان فراهم می‌آورند.

- علوم اجتماعی، درباره فرصت‌ها و محدودیت‌های فناوری به انسان‌ها آگاهی می‌دهند و به آن‌ها کمک می‌کنند، از طبیعت و علوم طبیعی به شیوه درست استفاده کنند. از این رو علوم اجتماعی نسبت به علوم طبیعی از اهمیت بیشتری برخوردارند.

- زندگی اجتماعی انسان نیز به دلیل ابعاد مختلف اقتصادی، سیاسی، فرهنگی و ... دارد، شاخه‌ها و دانش‌های اجتماعی متفاوتی را پدید آورد است. (درس ۲، سال دوازدهم)

۲۳۴. گزینه ۳ درست است.

- لازمه شناخت پدیده‌های اجتماعی، شناخت توأمان و صحیح تفاوت‌های فردی و اجتماعی و وجوه مشترک انسان‌ها است.

- فعالیت و خلاقیت کنشگران موجب پیدایش معانی گوناگون و در نتیجه آن، پدید آمدن خرده فرهنگ‌ها و گروه‌های مختلف درون هر جهان اجتماعی می‌شود.

- برای فهم کنش انسان‌ها باید به سراغ روش‌هایی رفت که تفاوت‌ها را در نظر می‌گیرد، در مقابل روش‌های کمی قرار می‌گیرد و به نام روش‌های کیفی شناخته می‌شود. (درس ۵، سال دوازدهم)

۲۳۵. گزینه ۱ درست است.

مشکلات و مسائل اجتماعی بیرون از دایره نفوذ و تأثیر ما نیستند و این‌گونه نیست که فقط افراد خاصی مثل مسئولان و مدیران بتوانند بر آن‌ها تأثیر بگذارند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۲: هر دو قسمت درست است.

گزینه ۳: هر دو قسمت نادرست است.

گزینه ۴: قسمت اول درست، اما قسمت دوم نادرست است. (ترکیبی درس ۳ و ۴، سال دوازدهم)

فلسفه و منطق

۲۳۶. گزینه ۱ درست است.

هر که بامش بیش، برفش بیشتر، هر کسی را بهرکاری ساختند، مومنان آینه هم‌دیگرند و نان دهی از بهر حق، نانت دهند. تصدیق هستند.

۲۳۷. گزینه ۳ درست است.

در این گزینه، لفظ نمی‌توانی مشترک لفظی است و به دو معنا به کار رفته‌است. معنای توانستن در «نمی‌توانی» به معنای عدم توانمندی و قدرت کافی داشتن است؛ ولی در «می‌توانم» به معنای اجازه یا مجوز داشتن به کار رفته‌است.

۲۳۸. گزینه ۲ درست است.

در دسته "الف"، دانیال و در دسته "ت"، آسیا جزئی است. اما در دسته ب و پ همه موارد کلی هستند.

ماه رمضان و ۲۲ بهمن نیز هر یک مصادیق زیادی دارند و ماه رمضان و ۲۲ بهمن هر سالی می‌توانند مصداق این تصور باشند، پس کلی هستند.

۲۳۹. گزینه ۳ درست است.

غیر از برخی مصادیق مسلمان، مصداق‌های دیگری نیستند که به ۱۲ امام معتقد باشند؛ پس این تعریف مانع است ولی جامع نیست. اما دیگر تعریف‌ها هیچ‌کدام مانع نیستند.

۲۴۰. گزینه ۴ درست است.

اگر «هر الف ب است» کاذب باشد، موجب جزئی این قضیه می‌شود «بعضی الف ب است» و رابطه آنها تداخل است و اگر کلی کاذب باشد، صدق و کذب جزئی آن نامعلوم است. و سالبه جزئی آن می‌شود «بعضی الف ب نیست» که رابطه آنها تناقض است و حتماً صادق خواهد بود.

۲۴۱. گزینه ۱ درست است.

در قضایای شخصی همواره دامنه مصادیق موضوع مثبت است و در قضایای که سور آنها هر یا هیچ است دامنه مصادیق موضوع مثبت است. در قضیه "ظلم پسندیده نیست" سور آن هیچ است یعنی هیچ ظلمی پسندیده نیست.

۲۴۲. گزینه ۲ درست است.

فردی که به روستا آمده نمی‌توانسته هم از جاده اصلی آمده باشد و هم از میان بر، بلکه از یکی آمده، پس مانع‌الجمع است. دو قضیه دیگر حقیقی هستند، زیرا نمی‌شود آقایی که می‌خواهد در آن موسسه استخدام شود، هم کارت پایان خدمت بدهد و هم معافیت؛ و نمی‌شود هیچ کدام را ندهد ولی استخدامش کنند و همچنین در قضایای حملی، امکان ندارد از نظر نسبت هم موجب باشند، هم سالبه؛ و نمی‌شود نه موجب باشند نه سالبه.

۲۴۳. گزینه ۴ درست است.

در این گزینه با نسبت دادن یک ویژگی ناپسند به طرفداران یک گروه یا عقیده، بدون ذکر دلیل، می‌خواهند افراد جرأت نکنند که به آن گروه یا عقیده نزدیک شوند.

۲۴۴. گزینه ۲ درست است.

سه پرسش دیگر را می‌توان در یکی از علوم بحث و بررسی کرد و درباره مسائل بنیادین نیستند.

۲۴۵. گزینه ۳ درست است.

اطلاعات امروز ما به هیچ وجه نمی‌تواند تاریخ دقیقی از آغاز فلسفه ارائه دهد، بلکه ما تنها می‌توانیم بر اساس آثار باقی مانده، گزارشی اجمالی از دورترین اندیشه‌های فلسفی ارائه کنیم. پس نمی‌توان گفت فلسفه ابتدا در کدام سرزمین پدید آمده است. ولی نخستین مجموعه‌ها یا قطعه‌هایی که به زبان فلسفی نگاشته شده از یونان باستان به یادگار مانده است.

۲۴۶. گزینه ۲ درست است.

سقراط هیچ کتاب و نوشته‌ای نداشت و در زمان سقراط، جامعه آتن به شدت متأثر از اندیشه سوفسطائیان بود و سقراط در پی دستیابی به معرفت حقیقی و اخلاق و فضیلت اخلاقی بود.

۲۴۷. گزینه ۴ درست است.

انسان می‌تواند درباره امور محسوس و همچنین اموری که فراتر از محسوسات است بیندیشد و افزایش پیوسته علم، دلیل امکان توانایی شناخت در انسان است. علم و معرفت امری است که به تدریج حاصل می‌شود و انسان با عمل آموختن و یادگیری در مسیر شناخت پیش می‌رود. امروزه به خاطر طرح پرسش‌های جدی و جدید درباره معرفت و ظهور دیدگاه‌های گوناگون، معرفت‌شناسی به صورت شاخه‌ای مستقل درآمده است.

۲۴۸. گزینه ۱ درست است.

ابن سینا برای شناخت وحیانی اعتبار قائل بود و نیم‌نگاهی هم به شناخت شهودی داشت؛ اما آن را در تبیین‌های فلسفی خود وارد نمی‌کرد. ابن سینا در یکی از آثار خود به تبیین عرفان می‌پردازد اما از ارتباط آن با فلسفه و استدلال‌های فلسفی سخنی نمی‌گوید.

۲۴۹. گزینه ۲ درست است.

از نظر ارسطو، روح است که می‌اندیشد، اراده می‌کند و از بدن در کارهای مختلف بهره می‌گیرد، تفکر و نطق مربوط به بُعد غیر مادی وجود انسان، یعنی روح است.

۲۵۰. گزینه ۴ درست است.

به نظر فلاسفهٔ مسلمان، شناخت و علاقهٔ انسان به فضایل، نمی‌تواند برای انجام فضایل کافی باشد؛ بلکه پشتوانهٔ دیگری هم لازم است که همان خداست. و اگر خداوند ما را به کسب فضایل و ترک رذایل ترغیب کند، این میل به فضایل در انسان تقویت می‌شود ولی باز هم عمل به فضیلت در انسان قطعی و حتمی نمی‌شود.

۲۵۱. گزینه ۱ درست است.

وجود، وجه مشترک موجودات است نه وجه مشترک همهٔ ماهیات، زیرا برخی ماهیات، ذهنی و فرضی هستند و وجود ندارند. و همچنین اموری هستند و وجود دارند که از هستی‌شان خبر داریم اما دربارهٔ چیستی آنها نظر روشنی نداریم.

۲۵۲. گزینه ۳ درست است.

نظریهٔ ملاصدرا امکان فقری یا فقر وجودی نام دارد. او وجود را به دو قسم وجود بی‌نیاز و غیر وابسته و وجودهای نیازمند و وابسته تقسیم می‌کند. از نظر ابن‌سینا رابطهٔ وجود با ماهیات، یا ضروری است یا امکانی یا امتناعی و موجودی که بوجد آمده رابطهٔ آن با وجود، ضروری است.

۲۵۳. گزینه ۴ درست است.

از نظر فلاسفهٔ اسلامی علیت امری واقعی و خارجی است، نه ذهنی. علیت امری عقلانی و ما قبل تجربی است که تمام دانش بشر بر آن متکی است.

۲۵۴. گزینه ۳ درست است.

سنخیتی میان «کم تحرکی و پرخوری» با «داشتن بدن سالم و قوی» وجود ندارد و کسی که این‌گونه باشد سنخیت میان علت و معلول را نمی‌پذیرد.

۲۵۵. گزینه ۲ درست است.

این عبارت، گفتهٔ کرکگور است و سایر عبارات، سخنان فیلسوفان معناگرای دیگر است.

۲۵۶. گزینه ۳ درست است.

از نظر فیلسوفان مسلمان وجود خداوند را می‌توان با عقل و منطق و استدلال اثبات کرد و سپس در ارتباط روحی و معنوی با او زندگی کرد. آنان در کنار اثبات وجود خدا، به بحث دربارهٔ تأثیر این اعتقاد در زندگی انسان و معنابخشی به حیات بشری پرداختند.

۲۵۷. گزینه ۱ درست است.

فیلسوفان الهی می‌گویند بسیاری از فرشتگان، موجودات عقلانی هستند که وجود آنها را با دلیل و برهان اثبات می‌کنند. علم این موجودات از طریق استدلال و مفهوم‌سازی نیست، بلکه حقایق اشیاء را شهود می‌کنند؛ که البته این نظر همهٔ فیلسوفان نیست بلکه فیلسوفان الهی این عقیده را دارند.

۲۵۸. گزینه ۲ درست است.

از نظر فلاسفهٔ مشاء، اولین مخلوق خداوند «عقل» است و عقول دیگر به ترتیب از آنها بوجود آمده‌اند و این عقول ده تا هستند که یکی از آنها که دهمین عقل است، عقل فعال نام دارد که عامل فیض‌رسانی به عقل انسان‌ها است.

۲۵۹. گزینه ۴ درست است.

عالم ماده، عالم تاریکی است که مغرب کامل نام دارد و بهره‌ای از نور ندارد و مغرب وسطی، میان مشرق محض و مغرب کامل است که در آن، نور و ظلمت به هم آمیخته‌اند.

۲۶۰. گزینه ۱ درست است.

ملاصدرا به عنوان یک فیلسوف، هر چند از عرفان و شهود یا وحی قرآنی بهره برده‌است، اما این امر فلسفهٔ او را به عرفان یا کلام تبدیل نمی‌کند. او در هر موردی که از شهود یا وحی الهی بهره برده، از این دو منبع نه به عنوان پایهٔ استدلال؛ بلکه به عنوان تأیید و شاهد کمک گرفته‌است.

روان‌شناسی

۲۶۱. گزینه ۳ درست است.

کودکان بر اساس پردازش ادراکی، یعنی ویژگی‌های حسی و فیزیکی، عمل می‌کنند؛ مثلاً مفید بودن یک کالا را به اندازه و

رنگ آن نسبت می‌دهند، در حالی که پردازش غالب نوجوانان، مفهومی است. نوجوانان فایده‌مندی یک کالا را بر اساس ماندگاری، کیفیت و ... می‌سنجند (درس ۱)

۲۶۲. گزینه ۱ درست است.

الف) نوجوانان در جنبه شناختی رشد، به مهارت فراحافظه دست پیدا می‌کنند که تلاش برای بهبود حافظه جزء شاخصه‌های آن است.

ب) تحریک‌پذیری و بی‌ثباتی در احساسات و هیجانات، از ویژگی‌های رشد هیجانی در دوره نوجوانی است.

ج) اندام‌های درونی بدن در دوره نوجوانی، رشد قابل توجهی دارند که سه برابر شدن ظرفیت شش‌ها از جمله آنها است.

د) نمونه‌ای از رشد اجتماعی دوره کودکی، بازی‌های موازی در ۴ یا ۵ سالگی است. (دوره کودکی اول، از ۲ تا ۷ سالگی را دربرمی‌گیرد.) (درس ۲)

۲۶۳. گزینه ۲ درست است.

میزان انگیزتگی ذهنی تحت تأثیر عوامل فیزیولوژیکی و روان‌شناختی است. تغذیه مناسب و تأمین نیازهای زیستی، یکی از عوامل فیزیولوژیکی ایجاد انگیزتگی ذهنی است. عوامل مهم روان‌شناختی نیز مانند ایجاد هدف و اهمیت‌دهی به آن در انگیزتگی ذهنی مؤثر است. جلوگیری از ایجاد خوگیری مربوط به "آشنایی نسبی با موضوع مورد توجه" است نه انگیزتگی ذهنی. (درس ۳)

۲۶۴. گزینه ۳ درست است.

برای اینکه حافظه شما پذیرای اطلاعات جدید باشد، سعی کنید ابتدا درباره اهمیت آن اطلاعات کسب کنید.

- وقتی هم زمان چند موضوع را به حافظه می‌سپاریم، حاصل آن شکل‌گیری حافظه ضعیف از موضوعات مختلف است.

- برای کنترل اثر تداخل، از یادگیری با فاصله استفاده کنید. یادگیری با فاصله، اثر تداخل را کاهش می‌دهد.

- اصرار بر حفظ واژگان کتاب فراموشی بیشتری به دنبال دارد. برای اینکه دچار فراموشی نشویم بهتر است مطالب یاد گرفته را به زبان خودمانی برای خود بازگو کنیم (درس ۴)

۲۶۵. گزینه ۴ درست است.

الف) روشی که الهام پیشنهاد داده‌است، نمونه‌ای از روش "اکتشافی" می‌باشد. این قبیل روش‌ها عمدتاً تابع نظر و احساس شخص است و اجرای آن دستیابی به راه حل را تضمین نمی‌کند. به روش‌های حل مسئله که بدون دلیل منطقی و مبتنی بر احساس و نظر شخصی باشد، روش‌های اکتشافی می‌گویند. روش اکتشافی مبتنی بر محاسبات ذهن نمی‌باشد.

ب) ناکامی باعث پرخاشگری می‌شود. هر قدر شهروندان جامعه از مهارت‌های حل مسئله آگاه باشند، احتمال استفاده از روش‌های تهاجمی و پرخاشگری کم‌تر خواهد بود. علت رفتار مریم، به جهت ناکامی‌اش در حل سؤالات امتحان و به دنبال آن ناتوانی او در حل این مسئله و عدم آگاهی‌اش از مهارت‌های حل مسئله است. توجه داشته باشید بسیاری از افرادی که احساس شکست می‌کنند، مشکلات عاطفی جدی ندارند؛ بلکه مهارت‌های حل مسئله را نمی‌دانند.

پ) در روش بارش مغزی برای حل مسئله تمام راه‌های احتمالی که فکر می‌کنیم در پاسخ به یک مسئله می‌تواند درست باشد ارائه می‌شود که شامل ۴ مرحله است. (درس ۵)

۲۶۶. گزینه ۲ درست است.

- انتخاب رشته علوم انسانی: شناسایی و تعریف تصمیم موردنظر

- انتخاب شغل و علایق خود برحسب رشته: ارزیابی پیامدهای هر انتخاب یا اولویت

- مطالعه دقیق و هدفمند دروس رشته انسانی از قبیل ادبیات و عربی: تعهد و پایبندی به اجرای اولویت موردنظر (درس ۶)

۲۶۷. گزینه ۱ درست است.

یعنی احساس کنیم دانش و مهارت لازم در انجام دادن کاری را داریم و از پس آن برمی‌آییم. سارقی که توانایی خود را در باز کردن درب خانه بیان می‌کند، ادراک کارایی دارد. یعنی ما همواره دوست داریم همه چیز مطابق نظر و تحت اختیار ما باشد و با انجام دادن رفتارهای گوناگون سعی می‌کنیم محیط را در کنترل خود بگیریم، خانمی که می‌گوید هیچ کاری بدون اجازه شوهرش نمی‌تواند انجام دهد، ادراک کنترل ندارد. (درس ۷)

۲۶۸. گزینه ۳ درست است.

وضعیت رامین همانند مثال‌های کتاب (امید و خانم عسکری) نشان می‌دهد بین سلامت جسمانی و ویژگی‌های روان‌شناختی ارتباط متقابل و تنگاتنگی وجود دارد. در این مثال متغیرهای روان‌شناختی (بداخلاق، پرخاشگری و...) پیامد مشکلات جسمانی محسوب می‌شود، نه عامل ایجاد آن. (رد گزینه ۴) (درس ۸)

۲۶۹. گزینه ۲ درست است.

فرد زمانی که احساس می‌کند فشار روانی در او باقی مانده و نمی‌تواند برای شناسایی منبع فشار تمرکز کند از روش مشورت گرفتن استفاده می‌نماید. شوخی کردن و مشکل را سبک شمردن برای گذراندن اوقات سخت، امری کمک‌کننده محسوب می‌شود. فعالیت بدنی و ورزش ملایم می‌تواند به فرد کمک کند و باعث بی‌توجهی فرد به فشار روانی شود. (درس ۸)

۲۷۰. گزینه ۴ درست است.

عوامل شکل‌دهنده نگرش متنوع بوده و تحت تأثیر نظام شناختی فرد و باورها و ارزش‌های وی است. (درس ۷)

۲۷۱. گزینه ۱ درست است.

تعارض ناشی از ناتوانی در تصمیم‌گیری برای انتخاب دو موضوع جذاب و خواستنی، تعارض "گرایش-گرایش" است. رفتن به کشور خارجی برای ادامه فعالیت ورزشی در داخل کشور و مهاجرت به کشور دیگر، هر دو موقعیت مطلوبی را برای محمد ایجاد می‌کند. احمد در موقعیتی است که موضوع برای آنان خوشایند است (شاغل شدن) و از سوی دیگر برای او، موضوع آن‌ها ناخوشایند است.

(سربازی) در واقع تعارض بین دو امر خواستنی و ناخواستنی را تعارض "گرایش-اجتناب" می‌نامند. اکرم نیز بین یک امر خواستنی یعنی زنده ماندن از یک بیماری نادر و امر ناخواستنی یعنی هزینه‌های سنگین و روش دشوار درمان، دچار تعارض "گرایش-اجتناب" شده است.

سعید بین کاری که آن را دوست ندارد و به هم خوردن زندگی‌اش دچار این نوع تعارض شده است، تعارض‌هایی که برای فرد نامطلوب و غیرخواستنی است را تعارض، "اجتناب-اجتناب" می‌نامند (درس ۶)

۲۷۲. گزینه ۴ درست است.

زمانی احساس مسئله می‌کنیم که بدانیم هدف چیست. وقتی هدف روشن نباشد، درک از مسئله ناقص خواهد بود. یکی از دلایل اینکه بعضی از افراد، راه حل مسئله را نمی‌دانند این است که "هدف" را به صراحت تعریف نکرده اند (درس ۵)

۲۷۳. گزینه ۱ درست است.

بیشترین مقدار فراموشی در ساعت‌های نخست بعد از یادگیری صورت می‌گیرد و هر چه بر گذشت زمان افزوده می‌شود، از شدت فراموشی کاسته می‌شود. بنابراین دانش‌آموزی که هر روز درس‌های همان روز را مرور می‌کند، بیشتر مانع فراموشی مطالب می‌شود (درس ۴).

۲۷۴. گزینه ۲ درست است.

- الف) توانایی فرد برای یافتن محرک در یک دوره زمانی طولانی: گوش به زنگی.
- ب) پیدا کردن محرک هدف تابع ←
 ۱- تعداد عوامل انحرافی
 ۲- ویژگی منحصر به فرد هدف
- ج) مدت زمان استقرار توجه مستمر تابع ←
 ۱- ویژگی‌های شخصی
 ۲- دشواری تکلیف مورد نظر (درس ۳)

۲۷۵. گزینه ۳ درست است.

- الف) این اقدام اکرم به رشد اخلاقی او در دوره کودکی اشاره می‌کند.
- ب) این اقدام اکرم به رشد و شکل‌گیری هویت در دوره نوجوانی اشاره می‌کند. (درس ۲)

۲۷۶. گزینه ۴ درست است.

- الف) علم تجربی از روش‌ها و ابزارهای دقیق و قابل اندازه‌گیری استفاده می‌کند و یکی از اقسام علوم بشری است.
- ب) در سلسله مراتب گزاره‌های علمی تدوین فرضیه پس از طرح مسئله و پیش از تدوین نظریه قرار دارد.
- ج) نظریات علوم تجربی براساس سودمندی و کاربردپذیری آن‌ها سنجیده می‌شود.

د) منظور از سطح صوری ساختار ظاهری و نحوه نگارش آن نظریه و منظور از سطح تجربی، تجربه‌پذیری و پژوهش‌پذیری آن است. (درس ۱)

۲۷۷. گزینه ۲ درست است.

ما معمولاً تمایل داریم اشیاء را براساس شباهت آن‌ها در یک مقوله طبقه‌بندی کنیم. در گزینه دو مثلث‌ها را با هم و دایره‌ها را با هم در دو طبقه جدا قرار می‌دهیم. (درس ۳)

۲۷۸. گزینه ۱ درست است.

آنچه که سهیل را به سمت خوابیدن سوق داده‌است نیاز به خواب یا همان عوامل زیستی (یعنی انگیزه) است. بابک با اینکه تشنه است، صبر می‌کند تا نوبتش شود. احترام به دیگران و رعایت نوبت از عوامل فرایستی (نگرش) است. آنچه باعث رفتار ناپسند بهرام شده، نیاز زیستی گرسنگی نبوده بلکه نگرش و باور غلط او نسبت به دیگران و افراد ضعیف‌تر بوده‌است. (درس ۷)

۲۷۹. گزینه ۳ درست است.

منظور از ساماندهی، نظم‌بخشی و قفسه‌بندی اطلاعات است. مرور کارآمد یعنی مرور مناسب برای کنترل اثر گذشت زمان. در بخش به خود پس دادن از روش پس‌خبا، فرد جواب‌ها را بیان می‌کند و در صورت لزوم دوباره متن را می‌خواند و برای کنترل اثر گذشت زمان، نباید فاصله مرور مطالب بیشتر از شش یا هفت ساعت باشد. (درس ۴)

۲۸۰. گزینه ۳ درست است.

در مسئله مورد سوم ابهامات زیادی وجود دارد. نمی‌دانیم راننده کیست و چه زمانی می‌آید؟ چه مقدار معطل می‌شویم؟ چگونه می‌توانیم راننده را پیدا کنیم؟ و ... بنابراین یک مسئله بد تعریف شده‌است. در حالی که در موارد دیگر هدف مشخص است و اقدامات و راهبردهای در دسترس وجود دارند. (درس ۵)